

Бурят-Монголой УНЭН

(6-тэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 37 (6214)

ФЕВРАЛИИН

20

СРЕДА

1952 он

Сэн 20 мүн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ: И. В. Сталиной зо- хёолоор теоретическ конференци. (1-дэхи ноур).
Советскэ Армин ба Ухан-Сэрэгэй Флодой 34 жэ- лэй ойдо (1-дэхи ноур).
ВКП(б)-гэй ОБКОМДО: Курбын леспромхозой хангалтагуй хүдэлмэри тухай. (1-дэхи ноур).
В. Ошейко. — Сталинградый оршондо (2-дохи ноур).
А. Гуревич. — Советдүүдэй гүйсэдхэхэ комитэдүүдэй тоосоонууд (2-дохи ноур).

З. Беркович. — Советскэ худалдаа наймаанай гу- рин наринаар сахиа (3-дахн ноур).
КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ: Ф. Элова. — 5-дахн класста «Уншаха номой» зарим дутуунууд тухай (3-дахн ноур).
В. Маханцев. — Колхозой малшалай оролдосого ажал (3-дахн ноур).
В. Морев. — Уласхоорондын шэнжэлэл (4-дэхи ноур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи ноур).

НОТАГАЙ СОВЕДУУДЭЙ ЭМХИДХЭЛЭЙ- ТЫН ХҮДЭЛМЭРИНЕ ҮАЙЖАРУУЛХА

Энэ ушарнууд юун дээрэнэ то- хёолоноб? Энэ хадаа аймсоведүү- дэй гүйсэдкомуудай муугаар хүтэл- бэрлэлнэй, сомсоведүүдэй хүдэл- мэрлэгшэдэй зүгһөө уялгадаа хар- юусалгагуйгөөр хандаһанай хойш- лон мүн.

Торин аймагай ажалшадай де- путадуудай Советдэй гүйсэдкомой хүдэлмэрин дээрэ хэлэгдэнэй гэршэ болохо байна. Гүйсэдкомой ба тэрэнэй таһагуудай олонхи хү- тэлбэрлэгшэд сомсоведүүдтэй ха- луун холбоо барисаатай байха аад, тэрэниин тоохогүй ябадал гаргана.

Жэшээлхэдэ, аймагай финансын та- һага дагша нүхэр Е. Батышев гээдэнги Нарынска сельсоветтэ то- дорхой туһаламжа үзүүлхын орон- до, харин мунгэ элсүүлгэ тухай асуудал үглөөдэр болохо сессии дээрэ табижа хэлсэгтэ гэжэ 1951 оной сентябрь соо телефоноор ду- радхаад, дүүргэн байгаа. Сомсо- ведүүдэй хүдэлмэрлэгшэдэй шадба- ри, мэргэжэлы дээшлүүлхэ хүд- элмэри—семинар, заабари үглэгэ гэжэ мэтэ эмхидхэгдэнгүй. Сомсо- ведүүдэй сессин, заседаниин прото- колнууды шэнжэжэ үзэхэ, һайн ба дутуу талануудынь элирүүлхэ гэжэ оролдодогуй, архивта халагал- жархидга байна. 1951 он соо нэгэ- шье сомсоведэй хүдэлмэрине шал- гагуй, тоосооень соносоогуй байба.

Хүдэлмэрэе зүбөөр түсбэлгэ хадаа гол шухала асуудалнуудта анхаралаа хандуулаха арга ханга- даг гэжэ түрүү сомсоведүүдэй дүй дүршэл харуула. Тиммэнэе харын- гаа гу, али кварталайгаа түсбэе уридалһанай һайтар бодомжолон, зүбшэн хэлсэгэ баталха шухала. Түсбэ бүхэн гүйсэдкомой, депута- дуудай, эдэбхитэдэй коллективнэ творчествын үрэ байха ёһотой. Түс- сээбөө дүүргэхын тулада нитын хүд- элмэри ябуулаха, бүхн депутадуды- ды эдэбхитгээр хабаадуулаха, хи- налта шалгалта һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Бүхн түрүү хүнүүдэй—колхозно үйлдэбэрин новаторнуудай, куль- турна фронтын түрүүшүүдэй гэжэ мэтэ—дүй дүршэлы ажалшадай шалабар болгохын тула социалис- тическэ мүрьсөө дэлгэрүүлхэ ба толгойлохо, агрозооветеринариа ну- ралсал үргэнөөр эмхидхэхэ, хүдөө ажахын культурын байшан байгуу- лан хүдэлмэриней һайнаар табиха, элидхэл, лекци ба хөөрлөөнүүдые олоор эмхидхэхэ шухала.

Аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд ха- даа сомсоведүүдэйгээ бүхн ажал- ябуулгалан—түсбөө зохиохо, сес- си ба заседаниян үнгэргэхэ, үдэр бүрингөө хүдэлмэрине эмхидхэхэ ябадалдань туһалха, заабари үгэхэ ёһотой. Ажахын ба культурна бүхн хэмжээ-ябуулгануудые сомсоведүүд- дээр дамжуулан, тэдэнэй эдэбхитэ хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ зэргэ- тэй.

Большевистскэ шүүжэлэл ба өөргөө шүүжэлэлтэ хадаа нотагай Советдүүдэй хүдэлмэриней методүү- дые улам нарижуулан һайжаруулаха шухала арга мүн. Энэниин үргэ- нөөр дэлгэрүүлэн, өөһэдынгөө хүд- элмэрилик аялдуу дутуунуудые усадхаха ба амжалта туйлаха шу- хала.

Энэ жэлдэ нотагай Советдүүд ажахын ба культурын, гэр байрын ба культурно-ажануудалай барил- гын, тосхонуудаа болбосон болго- лын талаар тон шухала зорилгону- дын шийдэхэ байна.

Нотагуудтахи ажалшадай депу- тадуудай Советдүүдэй эмхидхэлэй— нитын хүдэлмэрине эрид шууд һайжаруулаха хэрэгтэ партийна ор- ганизацинууд анхарал табиха, то- дорхой хүтэлбэри хангаха уялгатай.

Энэ ушарнууд юун дээрэнэ то- хёолоноб? Энэ хадаа аймсоведүү- дэй гүйсэдкомуудай муугаар хүтэл- бэрлэлнэй, сомсоведүүдэй хүдэл- мэрлэгшэдэй зүгһөө уялгадаа хар- юусалгагуйгөөр хандаһанай хойш- лон мүн.

Торин аймагай ажалшадай де- путадуудай Советдэй гүйсэдкомой хүдэлмэрин дээрэ хэлэгдэнэй гэршэ болохо байна. Гүйсэдкомой ба тэрэнэй таһагуудай олонхи хү- тэлбэрлэгшэд сомсоведүүдтэй ха- луун холбоо барисаатай байха аад, тэрэниин тоохогүй ябадал гаргана.

Жэшээлхэдэ, аймагай финансын та- һага дагша нүхэр Е. Батышев гээдэнги Нарынска сельсоветтэ то- дорхой туһаламжа үзүүлхын орон- до, харин мунгэ элсүүлгэ тухай асуудал үглөөдэр болохо сессии дээрэ табижа хэлсэгтэ гэжэ 1951 оной сентябрь соо телефоноор ду- радхаад, дүүргэн байгаа. Сомсо- ведүүдэй хүдэлмэрлэгшэдэй шадба- ри, мэргэжэлы дээшлүүлхэ хүд- элмэри—семинар, заабари үглэгэ гэжэ мэтэ эмхидхэгдэнгүй. Сомсо- ведүүдэй сессин, заседаниин прото- колнууды шэнжэжэ үзэхэ, һайн ба дутуу талануудынь элирүүлхэ гэжэ оролдодогуй, архивта халагал- жархидга байна. 1951 он соо нэгэ- шье сомсоведэй хүдэлмэрине шал- гагуй, тоосооень соносоогуй байба.

Хүдэлмэрэе зүбөөр түсбэлгэ хадаа гол шухала асуудалнуудта анхаралаа хандуулаха арга ханга- даг гэжэ түрүү сомсоведүүдэй дүй дүршэл харуула. Тиммэнэе харын- гаа гу, али кварталайгаа түсбэе уридалһанай һайтар бодомжолон, зүбшэн хэлсэгэ баталха шухала. Түсбэ бүхэн гүйсэдкомой, депута- дуудай, эдэбхитэдэй коллективнэ творчествын үрэ байха ёһотой. Түс- сээбөө дүүргэхын тулада нитын хүд- элмэри ябуулаха, бүхн депутадуды- ды эдэбхитгээр хабаадуулаха, хи- налта шалгалта һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Бүхн түрүү хүнүүдэй—колхозно үйлдэбэрин новаторнуудай, куль- турна фронтын түрүүшүүдэй гэжэ мэтэ—дүй дүршэлы ажалшадай шалабар болгохын тула социалис- тическэ мүрьсөө дэлгэрүүлхэ ба толгойлохо, агрозооветеринариа ну- ралсал үргэнөөр эмхидхэхэ, хүдөө ажахын культурын байшан байгуу- лан хүдэлмэриней һайнаар табиха, элидхэл, лекци ба хөөрлөөнүүдые олоор эмхидхэхэ шухала.

Аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд ха- даа сомсоведүүдэйгээ бүхн ажал- ябуулгалан—түсбөө зохиохо, сес- си ба заседаниян үнгэргэхэ, үдэр бүрингөө хүдэлмэрине эмхидхэхэ ябадалдань туһалха, заабари үгэхэ ёһотой. Ажахын ба культурна бүхн хэмжээ-ябуулгануудые сомсоведүүд- дээр дамжуулан, тэдэнэй эдэбхитэ хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ зэргэ- тэй.

Большевистскэ шүүжэлэл ба өөргөө шүүжэлэлтэ хадаа нотагай Советдүүдэй хүдэлмэриней методүү- дые улам нарижуулан һайжаруулаха шухала арга мүн. Энэниин үргэ- нөөр дэлгэрүүлэн, өөһэдынгөө хүд- элмэрилик аялдуу дутуунуудые усадхаха ба амжалта туйлаха шу- хала.

Энэ жэлдэ нотагай Советдүүд ажахын ба культурын, гэр байрын ба культурно-ажануудалай барил- гын, тосхонуудаа болбосон болго- лын талаар тон шухала зорилгону- дын шийдэхэ байна.

Нотагуудтахи ажалшадай депу- тадуудай Советдүүдэй эмхидхэлэй— нитын хүдэлмэрине эрид шууд һайжаруулаха хэрэгтэ партийна ор- ганизацинууд анхарал табиха, то- дорхой хүтэлбэри хангаха уялгатай.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

И. В. Сталиной зохёолоор теоретическ конференци

КОСТРОМА. Нүхэр И. В. Сталиной «Марксизм ба языкозна- нин асуудалнууд» гэнэн зохиолдо зориулагдан теоретическ конфе- ренци эндэ болохо дүүрбэ. Тус конференцид Костромагай ба об- ластин бусад городуудай һургуу- линуудай багшанар, научна хүдэл- мэрлэгшэд, профессорнууд хаба- данан байна.

Конференцид хамтадаа 400 гар- ан хун хабаада. ВКП(б)-гэй ЦК- гэй дэргэдхи обшественнэ наука- нуудай Академин ба СССР-эй нау- кануудай Академин философийн ин- ститутудай түлөөлэгшэд тус кон- ференцид хабаадалсаа. Эндэ хэдэн олон элидхэлүүд зүбшэн хэлсэгдэ- лэн байна.

Ленинград, Свердловай нэрэмжтэ станог бүтээгдэти заводой механическа цех соо токарна ба фрезернэ хүдэлмэрин 90 шахуу процентнэ түргөөр бүтээгдэдэ болго.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түргөөр точилдохо арга нэбтэрүүлгэһи инструктор, Сталинскэ шангай лауреат Г. Бортевич заку токарнуудта заабари үгэжэ байна. Зүүн гарһаа — М. Поткуя, Г. Бортевич ба В. Солям.

Колхоз 8 миллионной доход оруулба

Нарын-Худук. (Ставропольско хизарай). Ставропольско хизаарай Степновокой районной Ленинэй нэр- рэмжэтэ, «Страна Советов», Буден- нин нэрэмжэтэ колхозуудта тоо- соото-һунгуулин суглаанууд болоо. «Страна Советов» колхозой гэ- шүүд ехэхэн амжалта туйлаһан байна. Тэдэнэр хадаа малажал хүг- жөөх түсбөө бүхн түрэлэй ма- лалар дүүргэ. Колхозой олоо доход 8 миллион түхэригтэ хүрэн байна. Колхозник бүхэн дунда зэргээр 465 ажалта үдэр олоо.

Колхозой правленийн тоосооо зүб- шэн хэлсэдэ, артелин гешүүд бол- бол полевой хүдэлмэринүүдые, хо- нинной нооһо хайшалгы хүсэд дүү- рэнээр механизацилла гэжэ ши- ндэб. Малажалай байрануудые, культурна эмхи зургануудые олоор бариха гэжэ харааллан байна. Энэ хэрэгтэ 3 миллионхоо үлүү түхэриг гаргашалагдаха юо.

Энэ жэлдэ районной бүхн колхо- зууд миллионно олоо доход абанан байна.

Нуралсалай шэнэ картанууд

Новосибирскэ картографическа фабрика нуралсалай шэнэ карта- нууды—дэлхэйн сагай уларилай, дэлхэйн ургамалай ба бусад элдэб картануудые гаргажа эхилбэ. Дунда һургуулинууд ба вузнууд дундада зүүн жэлүүдэй түүхын ба СССР-эй түүхын талаар шэнэ атласуудые абаха байна.

Советскэ Армин ба Ухан-Сэрэгэй Флодой 34 жэлэй ойдо

МИНСК. Белоруссин городууд ба тосхонуудта хэдэн мянгаад агитаторнууд «Большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй агууехэ вожь- нор Ленин ба Сталин — Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнуудые бай- гуулагшад мүн», «Гражданска дай- ний жэлүүдтэ гададын интервен- түүдые ба сагаанвардеецүүдые со- ветскэ Зэбсэгтэ Хүсэнуудэй буга со- хинһон тухай», «Нүхэр И. В. Сталин —Советскэ Армин агууехэ стратег ба гениальна полководец мүн», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ Дайнда Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнуудэй иланган бүхэдхэлхэй- түүхэтэ иланганууд» гэнэн тэмэ- нүүдэр хөөрлөөнүүд, элидхэлүүд болон лекцинуудые үнгэргэнэ.

Советскэ Армин ба Ухан-Сэрэгэй Флодой дайшалхы алдартта за- мые харуулань выставкэнүүд би- блиотекэнүүдтэ, уншалгы байшан- гуудта ба клубуудта нээгдэнхэй. Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэ- нүүдэй 34 жэлэй ойдо зориулагдан буудалгын мүрьсөөнүүд ДОСААФ- түүн экин организацинуудта үнгэргэ- дэнэ.

ФРУНЗЕ. Советскэ Армин ба Ухан-Сэрэгэй Флодой 34 жэлэй ойн хүндэлэлтэ олон зоной хабаадалга- туй спортивна мүрьсөөнүүд Кирги- нинь столицада үнгэргэгдэбэ. Сто- личкы аэроклубта советскэ авиаци- онно техникын туйлалтануудые харуулань выставкэ нээгдэбэ.

Москвата Советскэ Армин ба Ухан-Сэрэгэй Флодой 34 жэлэй ойдо зориулагдан эхэнэрүүдэй буудалгын мүрьсөөнүүд болохо дүү- рбэ. Сэрэгэй һургуулинуудай ба Московскокой гарнизонной сэрэгэй частнуудай спортсменкэнүүд тус мүрьсөөнүүдтэ хабаадаһан байна. Бага калибргай винтовкоор 50 метртэ буудалгада профессор Н. Е. Жуковскин нэрэмжэтэ агаарай- сэрэгэй инженернэ академинн ко- манда түрүү һуури эзэлһэн байна. Тус команда хадаа абажа болохо 1500 очкоһоо 1231-е абаа.

Тус бүрин мүрьсөөндэ Н. Васильева абажа болохо 300 очкоһоо 257-е абажа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Венгерскэ кинофильмуудай фестиваль нээгдэбэ

Арадай Республикын кинофильмуудай фестиваль фев- ральда Москвата баяр ёһо- ндо байдалда нээгдэбэ. Фестиваль театральн бай- СР-эй ба Венгерскэ Арадай- кын гүрэнэй тугуудаар шэ- нэжэй.

Энэ зал соо столицан заво- дарианууд ба олонинтын ашигуудай түлөөлэгшэд суг- лалһан хадаа Венгриниин министрэн орлошо эрдэй гэгшээр толгойлуул- гын делегацине халуунаар угалһа.

Энэ киномагратин Мин- истрэн орлошо В. Ф. Рязанов

Модо бэлдэхэлэй түсбэе «Бур- монголлес» трестын Курбын лес- промхозой хангалтагуйгөөр дүүргэ- жэ байһан тухай асуудлые зүбшэн хэлсэдэ, ВКП(б)-гэй обкомой бюро тус леспромхозой директор нүхэр Мочалов, тэрэниин политическэ тала- лар орлошо нүхэр Цырендоржиев гэгшэд даалгаварта уялгануудтаа харюусалгагуйгөөр хандажа, модо бэлдэхэл дээрэ нүүдэл электротех- ническэ станцинуудые, модо таллуудай тракторнуудые, лебедконуудые болон автомашинуудые дүүрэнэр ашаглаха тухаа хэмжээнуудые абагуй гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ оной февральн түрүүшын арбан үдэрэй туршад модо бэлдэхэлд, шэрэн абаашалгада болон шэрэлгэдэ тус леспромхозой модо шэрэдэг автома- шинуудай 45 процентнэ, тинхэдэ лес- промхоздо байһан 4 лебедконуудые оройдошы ашаглагуй.

Модо бэлдэхэл дээрэ ажалла- жа байһан хүдэлмэришэдэй, илан- гаяа колхозникууд-сезонникуудай ажалые тон хангалтагуйгөөр эмхид- хэһэн байна. Хүдэлмэрин сагай жаяг заршамай доодо хэмжээндэ байһан дээрэнэ кадראה болон, се- зонно хүдэлмэришэдэй 50 процент- нэ үлүүн үдэрэйгөө нормые дүүргэдэггүй байгаа. Элдэ бүгдэдэ хадаа модо бэлдэхэе сезонно түс- бэй дүүргэдэггүй байжа болохо аюул тохёолдуулан байна.

Леспромхозой хүтэлбэрлэгшэд болбол модо бэлдэхэл дээрэ ажал- лажа байһан хүдэлмэришэдтэ,

В К П (б) - г э й о б к о м д о Курбын леспромхозой хангалтагуй хүдэлмэри тухай

Модо бэлдэхэлэй түсбэе «Бур- монголлес» трестын Курбын лес- промхозой хангалтагуйгөөр дүүргэ- жэ байһан тухай асуудлые зүбшэн хэлсэдэ, ВКП(б)-гэй обкомой бюро тус леспромхозой директор нүхэр Мочалов, тэрэниин политическэ тала- лар орлошо нүхэр Цырендоржиев гэгшэд даалгаварта уялгануудтаа харюусалгагуйгөөр хандажа, модо бэлдэхэл дээрэ нүүдэл электротех- ническэ станцинуудые, модо таллуудай тракторнуудые, лебедконуудые болон автомашинуудые дүүрэнэр ашаглаха тухаа хэмжээнуудые абагуй гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ оной февральн түрүүшын арбан үдэрэй туршад модо бэлдэхэлд, шэрэн абаашалгада болон шэрэлгэдэ тус леспромхозой модо шэрэдэг автома- шинуудай 45 процентнэ, тинхэдэ лес- промхоздо байһан 4 лебедконуудые оройдошы ашаглагуй.

Модо бэлдэхэл дээрэ ажалла- жа байһан хүдэлмэришэдэй, илан- гаяа колхозникууд-сезонникуудай ажалые тон хангалтагуйгөөр эмхид- хэһэн байна. Хүдэлмэрин сагай жаяг заршамай доодо хэмжээндэ байһан дээрэнэ кадראה болон, се- зонно хүдэлмэришэдэй 50 процент- нэ үлүүн үдэрэйгөө нормые дүүргэдэггүй байгаа. Элдэ бүгдэдэ хадаа модо бэлдэхэе сезонно түс- бэй дүүргэдэггүй байжа болохо аюул тохёолдуулан байна.

Леспромхозой хүтэлбэрлэгшэд болбол модо бэлдэхэл дээрэ ажал- лажа байһан хүдэлмэришэдтэ,

илангаяа колхозникуудта гэр бай- рин ба культурно-ажабайдалай нормальна условинуудые байгуула- жа шалагуй байһаар.

Культурна ажануудалай усло- винн нимэ муу дээрэнэ хүдэлмэри- шэд ондоо тээшэ олоороо ошондо болошоо. Модо бэлдэхэлэй сезонно түсбэе болзорһоонь урд дүүргэ- хын, ажалай бүтээсы дээшлүүл- хын, леспромхозой хүдэлмэрине ашаг- ехэтэй болгохын түлөө социалисти- цескэ мүрьсөөн энлэ ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнэ. Леспромхозой ди- ректорые политическэ талаар орлошо нүхэр Цырендоржиев өөрынгөө уялгануудые муугаар дүүргэнэ, партийна организацинн хүдэлмэ- риней һайжаруулаха тухаа ямаршы хэмжээ абанагуй. Тэрэ хадаа парти- нна организацинн хүсые хүдэл- мэришэдэй, илангаяа сезонникууд- дай дунда нитэ-политическэ болон культурно-нэгээрэлэй хүдэлмэрине һайжаруулгада зориулагуй байха юм. Эндэ нитэ-политическэ хүдэл- мэри доодо хэмжээндэ байһаар. Лекцинууд болон элидхэлүүд үсөөн уншагана. Хүдэлмэришэдэй захнан гаштэнүүд ехэ гэгэдэлтэй- гээр абаашагдана.

«Бурмонголлес» трестын хүтэл- бэрлэгшэд нүхэд Шатилов болон Теплов гэгшэд леспромхозуудта бо- додо туһаламжа үзүүлгэ, хүтэл- бэрлэх кадрнуудые буруугаар хү- мүүжүүлэн, албанайгаа уялга- нуудта үнэн сэхэ бшээр хандага зарим хүдэлмэришэдтэ хэмжээ абангүй, гүрэндэ ехэхэн гарза уша- руула.

Партиин Хоринн айком хадаа Курбын леспромхозой нимэ хангал- тагуй хүдэлмэрине тэсэн, модо бо-

дэдхэдэ сезонно хүдэлмэришэд бо- лон модо шэрэхэ моритой хүнүүдые гаргаха түсбөө мүнөө хүрэтэр дүүргэгүй байна гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой бюро тэмдэглэбэ. ВКП(б)- гэй райком болбол партино- политическэ болон культурно- нитын хүдэлмэрине һайжаруулжа, модо бэлдэхэлэй сезонно түсбэе дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрьсөө модо бэлдэхэлд абажа байһан хүдэлмэришэд ба колхозни- гуудай дунда эмхидхэхэ хэрэгтэнэ леспромхозой партиноорганизацила ту- һалгагуй.

Даалгаварта уялгадаа харюу- салгагуйгөөр хандаһанайн, лес- промхозой мэдэлдэ үгтэһэн зэр эмс- сэгүүдые, илангаяа механизмуудые, тэрэшлэн сезонно хүдэлмэришэдэй хүсые үндэр бүтээсэтэйгээр ашагла- жа шадангүй, модо бэлдэхэлэй түс- бэе таһадууланһань түлөө ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол Курбын леспромхозой директор Мочаловые хүдэлмэришөөн гар- гаад, тэрэндэ партийна хатуу хэм- жээ абанан байна.

Хүдэлмэришэдэй дунда нитэ- политическэ хүдэлмэри муугаар ябууланһанай, ажахыдаа үгтэһэн зэр эмс- сэгүүдые, илангаяа механизмуудые, тэрэшлэн модо бэлдэхэлд ашаг- лаха тухаа хэмжээ абанагуй дээрэнэ Курбын леспромхозой ди- ректорые политическэ талаар ор- лошо нүхэр Цырендоржиев хүдэл- мэриһөө гаргагаад, партийна хар- юусалгада хабаадуулагдаа.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро бол- бол модо бэлдэхэлэйгээр сезонно түсбэе дүүргэхын тула Курбын леспромхоздо али болохо туһалам-

СССР-эй Верховно Советдэй сессинн хүндэлэлдэ

МАРГАНЕЦ (Днепропетровско область). Никополь-Марганцева бас- сейнэй горнягууд СССР-эй Вер- ховно Советдэй болохоёо байгаа сес- синн хүндэлэлдэ стахановска вахта да жагсанхай. Нэгэдэхн руднигай коллектив февральн 16-да үйлдэ- бэрингөө сүүдхын даалгаварине 132 процент дүүргэнэ байна. Пар- нин эхинһээ хойшо түсбөө гэдүүр 2 эшелон руда металлургиудта эльгээгдэбэ.

Крепильщикүүд ба электровозой машинистнууд ажалай бүтээсы дээшлүүлхэ түсбэ тус тустаа таби- нан байна. № 23—25 шахтын за- бойщик Кирилл Мазя гэгшэ ин- струментүүдые шалгажа үзэлгэ- ба тоһодолгодо гаргашалагдадаг сагтае 30 минутаар хороожо, руда малталгын ашаг хэлтэй арга хэрэг- лэжэ, даалгаварлар хараалагда- ланда орхоодо 2,5 дахин ехэ мар- ганце халаан соого малтанан ба- на.

Ташна-Таш. Главна Туркменскэ каналай барилгашад СССР-эй Вер- ховно Советдэй сессин нэрэтэй түр- рэтэйгөөр угтахын түлөө мүрьсөөнэ.

Каналай трасса дээрэ ажануудалай гэрнууд ба коммунальна пред- приятинууд ашагалгада үгтэнэ. Наяхан барилгын район болбо: 2,5 мянгаһаа дээш квадратна метр ажануудалай талмайтай гэр бай- шануудые ашагалгада үгтэнэ байна. Каналай барилгашад уужам һаруул байрануудта оробо.

И. А. Колодязный гэгшын комп- лексно бригада сессин нээгдэхэ үдэр хүрэтэр олон дахлар шүүе хоёр гэр ашагалгада оруулань.

В. Гюгогой түрөөһөр 150 жэлэй ойдо

ЛЕНИНГРАД. Ленинградый оло- нитэй болбол француска агууехэ уранзоһолшо Гюгогой түрөөһөр 150 жэлэй ойдо тэмдэглэгдэбэ бэ- лэдхэхэ байна. Тус ойдо зориулаг- дан М. Горькийн нэрэмжэтэ эрдэмтэй байшанда научна заседан болохо, «Виктор Гюго ба XIX зуун жэлэй прогрессивнэ литерату- рада тэрэнэй эзэлһэн һуури» гэнэн элидхэл хэдэхэ байна.

КИЕВ. Французска агууехэ уран- зоһолшо Виктор Гюгогой түрөөһөр 150 жэлэй ойдо зориулагдан литература выставкэ Киевскэ поли- тетическэ институтай библиоте- кэ соо нээгдэбэ.

Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитетүүдэй тоосоонууд

Советскэ органуудай ажал-ябуулгыг хинан шалгах нэгэ шухала арга хадаа сессинүүд дээрэ гүйсэд-комитетүүдэй тоосоо шалгалга болно. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 60-дахь статьягай ёһоор, ажалшадай депутатуудай Советэй гүйсэдком дээдэ органууднаа гална, мүн өөрингөө Советэй үмэнэ тоосолог байха юм. Өөрингөө хүдэлмэри тухай депутатуудтаа мэдүүлхын ба тэдэниие эдэхитэй ажал-ябуулгада хабаадуулхын тулада гүйсэдком бүхэн өөрингөө Советэй урда үе үе болоод лэ тоосоо хэрэгтэй боло.

Советскэ органуудай ажал-ябуулгыг хинан шалгах нэгэ шухала арга хадаа сессинүүд дээрэ гүйсэд-комитетүүдэй тоосоо шалгалга болно. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 60-дахь статьягай ёһоор, ажалшадай депутатуудай Советэй гүйсэдком дээдэ органууднаа гална, мүн өөрингөө Советэй үмэнэ тоосолог байха юм. Өөрингөө хүдэлмэри тухай депутатуудтаа мэдүүлхын ба тэдэниие эдэхитэй ажал-ябуулгада хабаадуулхын тулада гүйсэдком бүхэн өөрингөө Советэй урда үе үе болоод лэ тоосоо хэрэгтэй боло.

Советэй сессид хабаадаһан депутатууд гүйсэдкомтой тоосооо зүбшэн хэлсэхэ зуураа, тэрэний хүдэлмэрин дутагдалнуудыг элирүүлэн байха юм. Сессинүүд дээрэ абтаһан олон шиндэхбэринүүд бэлдүүлгэдэггүй гэжэ депутатууд тэмдэглэ. Мүн гүйсэдком өөрингөө тогтоолуудыг заримдаа дүүргэдэггүй юм. Аймагай ажахын ба культура байгуулалтыг советскэ органууд үшөөл хулаар хүтэлбэринэ гэжэ аймагай Совет тэмдэглэн байна. Гүйсэдком хадаа сельскэ, сомоной Советүүдэй ажал-ябуулгыг гүнзгээр шудэлмэрин дүй дүршэлыг согсолногүй. Аймагай Совет болбол ажахын ба культура байгуулалтыг хүгжөөн дэбжүүлхын тулада нотагай органуудай эмхидхэхэ үүргыг дээшлүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдэ хараалаа. 1951 ондо гүйсэдкомой хэһэн хүдэлмэри хангалтатай гэжэ аймагай Совет тоолоо.

Занграйн аймагай сельскэ, сомоной Советүүдэй гүйсэдкомууд, аймагай Советэй гүйсэдкомой жэшээгээр, сессинүүд дээрэ өөһэднэгөө ажал-ябуулга тухай тоосолог юм. Кударын аймагай Советэй 7-дохь сессид гүйсэдкомойнгоо хүдэлмэри тухай тоосоо эндэ наяхан зүбшэн хэлсээ. Тоосоото элидхэлэй үгүүдэ 16 хүн үгэ хэлээ. Гүйсэдком хадаа шиндэхбэринүүдэйгээ дүүргэлтэ хинан шалгадаггүй, сельскэ Советүүдэ хангалтагүйгөөр хүтэлбэриндэг, эмхидхэлэй-ажажын талаар колхозуудыг бэхжүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэнэгүй гэжэ депутатууд тэмдэглэ. Депутатуудай үнэн зүб шүүмжэлэлыг гүйсэдком хараалаа абажа, хүдэлмэрингөөр дутуунуудыг зайсуула хэмжээ-ябуулгануудыг хараала.

Гүйсэдхэхэ комитетүүдэй тоосоонууд нотагай Советүүдэй сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэндэ депутатуудыг эдэхитэйгээр хабаадуула, тэдэний үүсхэлэй эрид дээшлүүлхэ шухала. Тимнэһэн нотагай Советүүдэй сессинүүдэ бэлдэхгэдэ депутатуудыг олоор хабаадуула хэрэгтэй. Советүүдэй сессид депутатуудай оруулан үнэтэ дурдхалнуудта анхралтайгаар хандаха шухала.

Ажахын ба культура байгуулалтын асуудалнуудыг шиндэлгын, эмхидхэлэй нийтын хүдэлмэрин талар гаран дутуу дундануудыг элирүүлхэ зуураа, сессинүүд хадаа нотагай Советүүдэй бүхэ хүдэлмэри саашадан хайжаруула хэмжээнүүдэ тодорхойлоо эргэтэй.

Аймагай гүйсэдхэхэ комитетүүдэй хүтэлбэрилэгшэд гансахан аймагай Советүүдэй сессинүүдэ үгэргэхэ бэшэ, мүн сессинүүдэ бэлдэхэ ба тэдэниие үгэргэхэ хэрэгтэнь сельскэ, сомоной ба посёлком Советүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэ туһалха, сессиднэ байлсха уялгатай.

А. Гуревич.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой библиотекы 5 мынга гаран почитулай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхознигууд библиотекыгээ уншалгын сэтгэл гэгээтэй болон журналинуудыг уншажа байна. М. Минеевэй фото.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най указын үндэһээр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдэ «Эхын алдар» гэжэ орденуудар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

9 үхибүү түрэн ба хүмүүжүүлгэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ I шатын орденуор Кяхтын аймагай Вошешиловэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница К. К. Кожина, Кабанскын аймагай Нюки тохсоной гэрий эхэн эхэнэр А. П. Побоква, Улан-Удэ городской Железнодорожно районной гэрий эхэн эхэнэр А. С. Решетникова, Пригороднэ районной гэрий эхэн эхэнэр Е. В. Русина гэшүд шагнагдаба.

«Эхын алдар» гэжэ 2-дохь шатын орденуор 8 үхибүү түрэн ба хүмүүжүүлгэн 12 эхэнүүд шагнагдаба. Тэдэний дунда Занграйн аймагай Онохой станциин гэрий эхэн эхэнэр

А. М. Доржиева, Улан-Удын сэм-бын фабрикийн хүүгэдэй яслиин хүдэлмэришэн М. Т. Чухоломина, Иволгин аймагай «З-я пятилетка» колхозой гэшүүн Е. О. Брянская, Баунтын аймагай Малый Амалат тохсоной гэрий эхэн эхэнэр А. М. Костылева болон бусад бии.

7 үхибүүдэ түрэн ба хүмүүжүүлгэн 15 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 3-дахь шатын орденуор шагнагдаһан байна. Тэдэний тоодо Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Д. Баннова, Закаменай аймагай «Боевик» колхозой гэшүүн Цырендулма Дугарова, тус аймагай «1-ое Мая» колхозой гэшүүн Ц. Ц. Цыренжапова, Баунтын аймагай Сталиной нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Я. Р. Эрдынеева болон бусад оролоно.

«Эхын медаль» гэжэ I-дэхь шатын медальар 36, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохь шатын медальар 56 хүн шагнагдаһан байна.

Шэнэ радиоузелнууд

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо Бурят-Монголой барилгын-монтажна конторо 15 шэнэ радиоузел тоджоо хүдэлгэнэ байна. Хандагатайн, Сэлэнгын, Хандагайн леспромхозуудта тус бүридөө 2,5 ватт хүсэтэй радиоузелнууд тоджоо. Тэдэ үзэлнууд питани багаар хэрэглэдэг, шэнэ түхэлэй усилительтэй юм.

Закаменай аймагай Хамнейн сельсоветэй Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо 100 ватт хүсэтэй шэнэ радиоузел бариха бэлдэхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Энэ үзэлнэа колхознигуудай 200 гаран гэр радиофикациялагдажа байна.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 100 ватт хүсэтэй радиоузел хэльбэгдэн табигдаба.

Электрическэ часынууд

Улан-Удын горкомхоз Москваһаа хамта дээрэ 2900 түхэргэй үнэтэй «ЭВЧ» маркын электрическэ 13

Тус колхоздо 100 радиоточко нэмэгдэн табигдажа байна. Тэрэшлэн Джида ба Наушки станцинуудта туд тудтаа 100 ватт хүсэтэй шэнэ радиоузелнууд барихаар бэлдэхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Шэнэ радиоузелнуудта хүдэлмэришлэд ба алба хаагшадтай болон «Коммунизм» ба Фрунзын нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүдэй 500 гаран гэр радиофикациялагдажа юм.

Радиофикациян барилгын-монтажна конторо Гилбырын сомоной (Иволга) Лениной нэрэмжэтэ колхозой радиоузелһаа Кировэй ба Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозуудыг радиофикациялаха хэлсээ баталаа.

Ш. Сергеев.

Үнэн зүб шүүмжэлэл

Колхозой тоосоото суглаанһаа

Баянх Прибайкальск аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо тоосоото суглаан боллоо. Колхозой правленийн түрүүлэгшэ нүхэр Липин элидхэл хэбэ. Элидхэлэйнгээ эхиндэ нүхэр Липин тоосоото жэлэй турша соо колхозойнгоо туйлаһан зарим эрмэ ажалтанууд тухай тогтожо хэлээд, саашан дутагдалнуудаа элирүүлбэ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэбэше, бусад түрэлэй мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэзгүй. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, малай харууналгыг хангалтагүйгөөр эмхидхэн ба орооной кампание муугаар үнэргэнэн дээрэһэнь олон мал гарзалһан, олон эхэ мал хубайрһан байха юм.

Мүн ургаса хуряаха түсэб холо дүүргэгдэггүй.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн колхознигууд Руднев, Шангин, Молчанов, Истомин болон бусад колхозой правленийн хүдэлмэри эрид шүүмжэлбэ. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд дүүргэгдэнгүй, наг шэбхэ полинуудта шэрэгдэнгүй, поли дундаа ургасын хойнолоногүй, мүн зундаа ургасын хойнолоно харууналга, буртаг ногоо туулгыг хэргэнгүй гэжэ колхознигууд хэлээ. Тэдэ, элэ хүдэлмэринүүдэй «хэгдэжэ» байһан тухай мэдэнүүд аймагай хүдөө ажахын таһагта эльбэгдэдэг байна.

Колхознигуудай ажалай журамтай тон хула байһан тухай таряан-ажалай бригадын бригадир нүхэр

Истомин хэлбэ. Зарим колхознигууд ажалдаа гарадаггүй. Колхозник Шангин, Шангин комиссинн түрүүлэгшэ Липин гэгшэд үгэ хэлэжэ, колхоздо ажахын артелиин Уставай үнэн баримтануудыг элирүүлбэ. Колхозой нийтын зөөридэ эзэн хандадаг, тэрэниие үрйинэ, шлһэн баримтанууд олон.

Тэрэшлэн колхозой правленийн жэлэй турша соо нигуудайнгаа урда нэгэшье тоосоогүй, шалгалтын комиссийн гэгшэ шалгалта хэзүүг гэгшэ колхознигууд шүүмжэлбэ. Колхознигуудай бүтэжэти хүдэлмэрилхөөр ажалын эмхидхэлэй байгаа.

Хамта 24 колхознигууд үгэ Колхозой правленийн ба шалгалтын комиссинн хүдэлмэри тухай гэжэ тоологдоо. Хүдэлмэри культурануудай ургасын шүүмжэлхэ, нийтын малай тоолошоруулаха ба ашагшад дээшлүүлхэ мэтын шухала гонуудыг шиндхэлгэдэ зорилготой тогтоол тус суглаан абаба.

Е. Викторов.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд таһалдуулна

Торин аймагай Бургалтайн МТС-эй харьяата колхозууд жэл бүри ороошотой культурануудай тон бага ургаса абадаг. Энэний гол шалтагаан юуб гэхэдэ, таряанай таламие үтгэжүүлдэггүй, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга бэлдүүлдэггүй байна. Ушар нимнээ тус МТС-эй болон тэрэний харьяата колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшлүүлхэ хэмжээ эртэйгээр абаха ёһотой байһан аад, юуше хэнэйгү. Тус МТС-эй харьяата колхозуудта поли дээрэ наг шэбхэ шэрэгэн түсэб 30 процентше дүүргэгдэггүй, мүн үнэһэн ба шубуунай аргал суглуулга эмхидхэлгээгүй шахуу. Поли дээрэ саһа тогтожо хүдэлмэри оройдоо ябуулагдаһангүй.

«Красное знамя», Сталиной нэрэмжэтэ «Заветы Ильича» колхозуудта энэ хүдэлмэринүүд илангаяа муугаар ябуулагдана. Элэ колхозуудта наг шэбхэ полинууд дээрэ гаргадаггүй, харин малажалдай ферменүүд шалар алхагдадаг юм. «Заветы Ильича» колхоз энэ үбэлд 11 мянган центнер наг шэбхэ поли дээрэ гаргаа түсэбтэй аад, оройдоо 643 центнер гаргаһан байна. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Балмаев нимэ болошогүй байдалаа хамаагүй дээрэ тоолодог, «Харай тарилга болотор үшөө сэхэ саг бии, юумээ хүсэлтүүлжэ шалгахадни» гэжэ ханаагаа амарууддаг байна. Тийхэдэ Сталиной нэрэмжэтэ «Красное знамя» суудай түрүүлэгшэнэр Квант Илимешко гэгшэд үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгыг дуулаһаа «хүн үгэ» гэгшэн гаар тайлбарилна. Үнэндэ колхозуудта хүдэлмэришлэ унаа мордшыне яһала бий бии байһан арга боломжобо хэрэглэнгүй.

Эндэхи нэгэшье колхоз са тоохын тулада полинуудта хаалтануудыг хэзүүг. Гайн үгүүлгэ болох үнэһэн ба шүүмжэлгэ аргал суглуулгыг тооногүй. Тийхэдэ «Заветы Ильича» колхозно үнэһэн суглуулга аад, үбэлдөө оройдоо 1.6 тонно суглуулга байна. Мун Сталиной нэрэмжэтэ колхоз 22 тонно суглуулга аад, нэгэ суглуулга.

Бургалтайн МТС, тэрэний тор нүхэр Невзодов, харьин тооноһанын хүтэлбэрилэгшэ шухала хэмжээ-ябуулга бэлдүүлхэ талаар ажаллаха хэмжээ гүй. Колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгын мэрэгжэлтэд ахалгаша агроном Маханийн түрүүлэгшэ тухаламжа үзүүлжэ гэжэ тооногүй. Тийхэдэ Торин аймагай колхознигууд МТС-эй харьяата колхозуудайн хүтэлбэрилэгшэдэ шанга эрилтэ байһан байна.

Эндэхи нэгэшье колхоз са тоохын тулада полинуудта хаалтануудыг хэзүүг. Гайн үгүүлгэ болох үнэһэн ба шүүмжэлгэ аргал суглуулгыг тооногүй. Тийхэдэ «Заветы Ильича» колхозно үнэһэн суглуулга аад, үбэлдөө оройдоо 1.6 тонно суглуулга байна. Мун Сталиной нэрэмжэтэ колхоз 22 тонно суглуулга аад, нэгэ суглуулга.

Бургалтайн МТС, тэрэний тор нүхэр Невзодов, харьин тооноһанын хүтэлбэрилэгшэ шухала хэмжээ-ябуулга бэлдүүлхэ талаар ажаллаха хэмжээ гүй. Колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгын мэрэгжэлтэд ахалгаша агроном Маханийн түрүүлэгшэ тухаламжа үзүүлжэ гэжэ тооногүй. Тийхэдэ Торин аймагай колхознигууд МТС-эй харьяата колхозуудайн хүтэлбэрилэгшэдэ шанга эрилтэ байһан байна.

Бургалтайн МТС, тэрэний тор нүхэр Невзодов, харьин тооноһанын хүтэлбэрилэгшэ шухала хэмжээ-ябуулга бэлдүүлхэ талаар ажаллаха хэмжээ гүй. Колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгын мэрэгжэлтэд ахалгаша агроном Маханийн түрүүлэгшэ тухаламжа үзүүлжэ гэжэ тооногүй. Тийхэдэ Торин аймагай колхознигууд МТС-эй харьяата колхозуудайн хүтэлбэрилэгшэдэ шанга эрилтэ байһан байна.

КОММУНИЗМЫН АГУУХЭ БАРИЛГАНУУД ДЭЭРЭ

СТАЛИНГРАДАЙ ОРШОНДО

Сталинградтай нүгөө талада, Волгын зүүн эрьедэхи мэлгэн талада гидро-барилгашадай городской сагаан шулуун байшануудай кварталнууд байгуулагдаа. Тэрэ городоо доошоо административна тохсоной хоёр дахь гэрнүүд жэрылдэнэ. Мүн тэрэһэн дээшээ Волга-Урал каналэй эхи абаха Осадна гэжэ жалгын дэргэдэ заһабарилгын-механическа заводой корпусууд харагдана. Эрьһээ сахануур туһалбаринн предприятинууд, автотомобильна ажахынууд болон сав зуурын байрын гэрнүүд хубарилдана.

Ушөө үгэргэгшэ хабар уһанай үерлэлгын үедэ эдэ газарнуудар бахын абаел дуулажа болохо байгаа. Тэдэ мүнөө жэлһээшье бага болзолгой үгэргэгшэ байхада, Волга шадарай талын хэтэ заяанай хоёр жэн байдалыг экскаваторнуудай таршагаан, паровозуудай абяан эдлбэ.

Волгын баруун эрьедэхи Рынок гэжэ тохсон, зүүн эрьс, Песчаный болон Крит гэжэ аралнууд, мүн Осадна гэжэ жалга — эдэ хадаа Сталинградскэ гидроузелай барилгын талмайын тон шухала хуурын болон. Эндэ плотина, гидро-станциин байһан, барилгашадай шэнэ город ба ашаглалгын тохсон баригдажа юм.

Үгэргэгшэ жэл хадаа Сталинградгидростройн коллективэй гол шухала хүдэлмэриг эхлэхэ туйлай сэх арга боломжонуудыг байгуулаһан жэл байгаа. Барилгашад бүгэдэарадай туһаламжада түшэг-

лэн, гүрэнэй даалгабарине нилээд үлүүлэн дүүргэе.

Барилганы мүнөө өөрингөө байрын гэрнүүдтэй, даб дээрэ хэрэгдэхэдэ туһалбаринн предприятинуудтай, Волгын хоёр талада түмэр замтай хоёр станцитай болохой. Автомобильна ба карьернэ ехэ ажахынууд байгуулагдаа, тэрэшлэн түмэр замтай болон шоссейн түрүүшын харгынууд баригдаа. Мүн өөрин клубууд, библиотеканууд, магазинууд, медицинскэ пунктнууд, үхүүгэдэй садууд бии. Тус коллектив дэлхэй дээрэ эгзэн томо гидроузелай хүдэлдэг моделие — уникальна объект барилгыг гол түлэб дүүргэе. Мүнөө эндэ Волгын сэр Ахтубын оборонэ жэгдэлэн сэрбэлхэ тон нарин хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Барилгашад хадаа Волгыг хүндэлэн гараха электротрамжуулгын хүсэтэ лиян-нүүдэй тулгууринууд болон мачтануудыг бэлдэхэн ба тохлоһон байна.

Зүүн эрьедэ шэнэ город түргэнээр ургана. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудыг тооло абангүйгээр тоолоходо, түрүүшын жэл соо 33 мянган квадратна метр талмайтай гэр байра баригдаа. Энэ жэлдэ барилгын хүдэлмэрин хэмжээн гурба дахин дээшлэхэ юм.

Посёлгой барилгын районине Электрорад гэжэ олонхидоо нэрлэдэг. Энэньшье зүбтэй. Эндэһэн Москва, Центральн-Хархурһэтэ областнуудай районуудта ба Доодо Поволжьедо хүсэтэ электротрэнер дамжуулан үтгэхэ байна.

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Волгын баруун эрьедэ барилгашадай байрай суглаан болоо нэн. Тэрэ суглаан дээрэ баруун эрьенэ коллективтэ ВЦСПС-эй дамжуулгын Улан туг баруулагдаа. Улан туг абаха зуураа, экскаваторшк Виктор Борисов сэлхэл хүдэлгэмэ үгэ хэлээ бэлэй. Эхэ оронойнгоо даалгабарине болзолрооһон урид дүргэгийн түлөө мурьсөөнэй ямарраар дүүрэн билтарба...

Виктор Борисовай ажалладаг Иван Елисеевэй экскаваторнай бригада бүхэ жэл соо механизаторнуудай дунда түрүү нуури ээлһэн байгаа.

Борисов, зүүн эрьедэхи Иван Булгаков ба Волго-Доной экскаваторшк Виктор Поляков гэгшэдэй хоорондо творческо нитта хани барисаан байгуулагданхай. Элдэр машинануудай проектэ хүсые үлүүлэн ашаглахын түлөө дүй дүршлөө андалдан абалсадаг байна. Борисовай дурдханаан, газарай хурьһа малтаха метод бусад механизаторнуудар дэмжэгдэе.

Творческо хүсэл эрмэлзэлгэ, зоримгой новаторска бодол хадаа гидростройн инженерно-техническэ хэдэн олон хүдэлмэрилэгшэдэй юурын заншал болонхой. Инженерүүд Степан Романович Медведев, Софья Ивановна Лазуткина, Николай Васильевич Поздняков, Николай Григорьевич Носко гэгшэд шулуу талмилгы комплексноор механизацияла арга, мүн мастерэй модели-сүүдхын график байра дээрэн

шудалаа, тэрэһэнэ барилгын талмайнуудта нэбтэрүүлжэ эхилээ. Тэдэнэр хирписын томо блогуудыг, пробково хирписэй, хурөөгэй нибэлһэ-алибастрар бүтэгдэнэн таһалгануудыг хэрэглэдэг боллоо. Инженер-геолог Л. А. Савари гэгшын оролдолгын ашаар, гидроузелай ойро шадар барилгын шэрүүн элһэтэй газарнууд шэнжэлэгдэн олоһон байна.

Научна олон экспедицинууд ба научна зарим хүдэлмэрилэгшэд барилгада туйлай сэхэ туһаламжа үзүүлнэ. Мүрэнэй эртэ урдын хуурай һабыг хэрэглэн, энэһэнэ урда шэнжэлэгдэнэн Волга-Урал каналай траасай зарим хубинь тэгшлэхэ арга боломжые химическэ наукануудай доктор И. Г. Дружининэй экспедици олоһон байна. Энэһэнэ каналай утыг 60 километрээр хороохо, мүн барилгыг нилээд түргэдхэхэ ба химдаруула юм.

Техническэ наукануудай кандидат, Сталинградска хүдөө ажахын институтай хүдэлмэрилэгшэ А. А. Климов өөрингөө зохёһон гурбан фазатай электро-гагналгын машинаа томо деталнуудыг шэрээлгэдэ хэрэглэхые дурдхаба, тэрэ деталине шалгахадэ тон һайн байба.

Сталинградскэ водохранилишин уһаар дүүрэхэ газарһаа гэрнүүдэ зөөжэ абаашаха тусхай машинанууд Сталинградта бүтэгдэжэ эхилээ. Энэ водохранилишин хадаа һая болотор дэлхэй дээрэ эгзэн томо гэжэ тоологдодог байһан Щербакоско исукудственна далайһаа дүрбэ дахин сэхэ болохо юм.

Сталинградскэ гидроузел эрлэмтэй, инженерүүдэй, техникуудэй, механизаторнуудай ба жирийн хүдэлмэрилэгшэдэй коллективнэ творческо ажалай хүсэл оролдоггоо бүтэгдэжэ байна. Эдэһэртэ бүхэ

арад зон үдэр бүрин туһаламжа үзүүлнэ. Тиймһэнэ, эндэ ажал хэрэгһэн тон бүтээсэтэй байһые гайхахаар бэшэ.

В. В. Лодочниковой инженерно-геологическа партиин үрэмдэлгын бригаданууд Песчаный гэжэ арал дээрэ һүүлгын скважинануудыг малтажа дүүргэхээ байна.

Видэнэр гидроузелтай гол шухала барилгануудай трасса дээрэ хүдэлмэрилжэ байнабад, — гэжэ Лодочников хөөрэнэ. Энэ хадаа тон харюусалгатай хүдэлмэри гэгшэ. Гидротехническэ барилгануудай бата бэхи байлган шэнжэлэгшын хүдэлмэринн шанарһаа дулдыдадаг.

Шэнжэлэн бэлдэрэгшэдэй коллектив хадаа парти ба правительствын даалгабарине түргэнээр дүүргэхэ, техническэ проект зохёхын тула һайнаар шалгадаһан тобо мэдээнүүдэ проектировщикуудта үгэхэ, тинн барилгашадта гол хүдэлмэринүүдэй үргэн фронт нээжэ үгэхэ гэжэ оролоно.

Сэн ууралһаа сагаан болошоһон арал дээрэ столбигуудай тоо бүри олоһонро, энэһэн үрэмдэлгын хүдэлмэриг эндэ дүүрэхые гэршэлнэ. Хүдэлхэ болинон скважинанууд хвалынска шабараар бүхөөр шабаданхай. Энэ хадаа скважинануудар дамжан газар дорохи уһанай котлованда нэбтэрэн орохогүйн тулада хэгдэнэн байна. Скважинануудыг малталгада дүй дүршлэтэй мастернууд Черепанов, Григорьев, Кузьмин, Нецаев гэгшэдэй бригаданууд шалгараа. Мастер Сахадэ гэгшын халаан үйлдэбэрингөө даалгабаринуудыг ямаршы сатга дүүргэлэг. Инженер Комаровой отряд түрүүшын бүхэ лиянүүдтэхи шэнжэлэн бэлдэрэгшэ болзолроо урид дүүргэе.

Плотинын хаалга шадархи газарай шоройн шанарыг шалгахын ту-

ла тон нарин шэнжэлэгшэ байһан. Ахалгаша техник Анна Суханова эндэ асарга газарай шорой шэнжэлгыг хэхын тула, юрын 6 проб дээрэ хүдэлмэрилэг байһан приборнууд дээрэ хүдэлмэри эхилээ.

Крит арал дээгүүр элидхэлгын лияне монтажна татажа байхаднэ гидротоморнууд хүдэлмэрилэе эхилнэ. Сталинградскэ суудла дэ бүтэгдэнэн түрүүшын рид Крит аралда наяхан даа. Энэ жэл 10-һаа дээшэ сярядууд Крит болон Песчаный гэжэ аралнуудта довтолго шэрэгдэнэн далануудай шадан ургагдаһанай ба ороной голтой эхине хүсэтэ плотинаһанай һүүлээр, Волгоһоо Ардундуноуныг ороулын тула механизаторнууд нэн түрүүн Ахтубинска нэгдэхлгын малтаха юм.

Барилгын начальник Федот гиевич Логинов Москваһаа гэжэ эрээд, ээлжээтэ «академическэ нельнелитэй» (недели бүрийн гивна үйлдэбэринн-техническэ лөөнуудыг эндэ нигэжэ) ябууладалсаһанайнгаа һүүлгын рилгын участогуудыг хоёр турша соо тон анхралтайгүрэн жэлэн хараба. Москвада үрэн ринн шухала асуудалнууд кэгдээ, тимэ тула нэгэ жэл ша соо хэхэ хүдэлмэринн сээ харалха хэрэгтэй бэлдэрэгшэ үндэлөөр, барилгын үмэнэ урлынхнаа бүри харагатай зорилгонууд табигдада. Элэ зорилгонууд хэды харагатай байбашье, нэрэтэй гөөр бэлдүүлгэдэхэ. Энэһэнэ байхагүй.

В. ОШИН

УРГАДЫЕ ИГЭЖЭ ТҮЛЖҮҮЛНЭБДИ

Аймаг аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ж. Тохтоева хөөрэнэ

Урхуунгоо хониной фермэд үндэс хойшо хүдэлмэрилнэ. Колхозой правлени намд үзэ хониды даалгаа нэн, колхозой жэл бүри 115—120 абажа, хоролтогуйгөөр түчэжэ. Үнгэрэшэ жэлдэ 100 кг-аар 139 хурьга абажа, тобирнар түлжүүлэб.

Хониной хүдэлмэри, илангаяа хониной хүдэлмэри нилээд хангалтай. Зарим түлгэнүүдэй хурьгадаа садхааха арбайдаг ушарнууд манай практик үсээн бэшэ тохболлодог. Тимээнэ хурьгадайн элүүр томохойн тула хонишон оролдогтоо гаргаха ёһотой. Уурта ондоо хонидхоо хүдэлмэри 30—35 градус хүрэтэр бүтэжэ, хурьгадаа уржаха ёһолдог. Гадна, хурьгыг хонидхоо абхуудалдаг. Тимээнэ абхуулаха хониной хүдэлмэри хурьгадаа түрхидэг байдаг. Тимээнэ хонин хурьгыг үржүүлэб.

Мэд 6 паратай болотороо түлжүүлэб. 6 паратай хурьгадае амяараа гүүртэ үзэ хонидхоо амяарын түлжүүлэб. Үбэл гарахан хурьга түлжүүлх тула илангаяа оролдохо хэрэгтэй. Тэдэниие мөйтон газар дээрэ хэблэжэ, байра соогурин халхи хурьгад бэлхэнээр халхи түлжүүлэб. Хурьгадаа түлжүүлх тула хэмжээндэ эргэнэ оролдог. Хурьгадай байра түлжүүлүүдэ үдэртөө хоёр түлжэжэ, байра соонь 10—12 дулаан байлгадаг. Тэрэнь олоо сөбөр агаар оруулалдаг хурьгадай дэбисхэр нэлгэгдэб.

Хурьгадае түлжүүлгэдэ илангаяа ехээр хандуулгын үдэрүүдтэ тэдэнь түлжүүдэ соо 7—8 дахин хүрэнэ.

Хурьгадай байдаг клеткэнүүд ходо сөбөр ба хуурай дэбисхэртэй, дулаан байлгадаг. Хохир дэбисхэрын үдэрэй хоёр дахин нэлгэдэнэ. Үбэлдөө халхигүй дулаан үдэр хурьгадае 1—2 часай турша соо газраагуур ябуулнаб. Тэрэнэй ашаар хурьгад эдэе хоолдо хайн, элдэб үбшэндэ дайрагдасагүй болодог. Мүн хурьгадай яһанай бэхжэхи тула түд бүридхэн үдэр соо 5 грамм яһанай гурил ба мел элюулдэг байна. Мүн хурьгадай долёхо дабнан кормушанууд соонь байдаг. Иймэ дабна саг соогоо элжэе байһан хурьгад нооно элжэе ханадаггүй гэжэ өөрингөө дүй дүршэл дээрлэпэ ойлооб. Хурьгадай 5—6 паратай болоходонь эхэһэнэ таһалжа, эмэ ба эрэ хурьгадае амяара отаранууд болгон бүридхөө, эгээн хайн бэлшээрч дээрэ адуулагд байнабди.

1951 оной зун фермын бусад хүдэлмэрилгэдтэй хамта тэжээл бэлдэхэдэ хабаадлсан, хонидой ба хурьгадай байрнуудыг заласан ба дулаалсан байна. Мүн хурьгадайгаа харууналгыг муу бэшээр эмхидхэн дээрэнэ нэгшье хурьга үхүүлэнгүй, үблэжэлгыне яһала һийнаар үнгэржэе байнаб.

Хандагатайн леспромхозой нүгдэл электростанцийн механик Г. Н. Афанасьев үйлдэбэригөө даалгабарине 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Афанасьев хүдэлмэрилжэ байна.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Улан-Удын мяха-консервын комбинатай дирекци болбол хүтэлбэрилх хүдэлмэрилгэшээдэй мэртэжэе улам дээшлүүлхын түлөө тухай курс эмхидхэб. Тус курсад орогшод хүдэлмэригөө сүлөөтэй сагта 68 часай программаар нуралсажа, мэргэжэлэ дээшлүүлхэ юм.

Курсад нуралсад программын ёһоор, продукцины үнэн калкуляци табилга, ажалай эмхидхэл, үйлдэбэрин тусэб табилга, хүндэ хүдэлмэринс механизацила гэхэ мэтын асуудалнуудаар, мүн Советскэ Союзай дотоодын ба гададын байдал тухай темнүүдээр лекцинуудыг шагнаха байна. Энэ оной февралын 14-д нэгэдэхэ занятия үнгэрэб.

Энэ курсад цехүүдэй ба отделенинүүдэй начальнигуд, мастернууд, нормировщигуд, механигуд, хамта 120 хүн нурана.

Мүн цехүүдэй ба отделенинүүдэй хүдэлмэришэд техминимум шудална.

Д. Доржиев.

Автомобильна транспортын ургалта

Республикын автомобильна транспортын машинануудай тоо һүүлэй табан жэл соо 3,5 дахин олон болон. мүн энэ үс соо автобусна парк 4 дахин ургаһан байна.

Һүүлэй үдэе шэнэ машинанууд олоор абтана. БМАССР-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхэ автоуправлениин № 3 автогоспарти конторо 50 хүнэй һуруитай «ЗИС—155» маркын комфортабельна 2 шэнэ автобус абаа. Һүүлэй үдэе республикын столица — Улан-Удэ город соо 8 шэнэ автобус (хушаниин оруулалсангүй) ябадаг боло.

Тэрэшэлэн Улан-Удэ городы республикын аймагуудтай холбоһон автомобильна шэнэ трасса январь парад нээгдэжэ, тэрэнэлэ 4 автобус үгтөө.

СОВЕТСКЭ ХУДАЛДА А НАЙМА НАИ ГУРИМ НАРИНААР САХИХА

Советскэ арадай аяна тэнгилэн байдал тухай большевистскэ партиин ба советскэ правительствын табигад саг үргэлжин анхарал оролдолон ашаар, манай оройной арад зоной материална ба культурна байдал үдэрнөө үдэртэ хайжарна.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ советскэ худалдаа наймаан ехээр хүжэн ургаа. Эд бараанай сэнгүүдэ дүрбэ удаа химлаарууланай эсэстэ советскэ түхэригэй худалдан абаха шадальнэ бүри дээшлэн байха юм. Манай оройной арадай ажахы болбол хүн зоной хэрэглэдэг эд бараа улам ехээр үйлдэбэрилэ.

Советскэ худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрилгэшэд болбол эд товарнуудыг саг соонь абаашажа, үргэн нинтэ ажалшадта худалдаха зорилготой. Тимээнэ рознично наймаанда хараалагдан эд товарнуудыг ондоо тэшэнэ заахыншэ гаргалшаха ёһогүй юм. Ушарын, предпритинуудта, организацинуудта болон эмхи зургаагуудта эд товарнууд тусгаар таһалдажа үгтэдэг байна. Элэнэр хада худалдан абаһан эд товарнайгаа түлөө мүншын сэхэ түлэжэ бэшэ, харин госбанкад байһан өөрингөө сөблөө оруулаха байна.

Тимээнэ, һүүлэй үдэе рознично наймаанай гуримыг эбдэе ябадал олоор үзэгдэдэг болоо. Худалдаа наймаанай зарим организацинууд хада зарим товарнууд гүйсгэй байһан гэжэ шалтад, рознично наймаанда оройно эд товарнуудыг ийншэ тишэнэ гар дээрэ мүнгэ абангүйгөөр худалдажа, советскэ худалдаа наймаанай гуримыг хазгайруула.

Жэшээлхэдэ, Зэдын аймпотребсоюз гансахан үнгэршэн жэлэй гурбадахи квартал соо ВСЖД-гэй материална складай зургаадахи участта аяар 197 мянган түхэригэй товар гар дээрэ мүнгэ абангүйгөөр худалдан байгаа. Тус участта хада Зэдын аймпотребсоюза эд товар ингэжэ өөрингөө базаһан шэнгээр ходооло худалдан абадаг болошоо. Энэ аймпотребсоюз хада аймаг соогоо шухала хэрэгтэй байһан сонхын шал, тоһон дэн гэхэ мэтын товар ондоо тэшэнэ худалдана.

Тэд имэ ябадалыне болуулаха гэжэ, аймпотребсоюзай хүтэлбэрилх хүдэлмэрилгэшэд ингэжэ мэдүүлдэг: «гүйсгэй аад, арадажа хэбтэнэ эд товарнуудыг худалдаха хэрэгшэнай гүрэнэй банкын отделени наатуула».

Кяхтын, Сэлэнгын, Торин аймагуудай ажалшадта лоруулагданан рыночны фондун товарнуудыг тэндэхи аймпотребсоюзууд ондоо тэшэнэ худалдана. Торин аймпотребсоюз хада үнгэршэ жэлэй IV квартал соо рыночны фондөө аяар

212 мянган түхэригэй эд товар Чита городой предпритинуудта болон организацинуудта худалдан байха юм. Мүн Кяхтын АПС-эй Еланска сельпо колхозуудта худалдагдаха ёһотой 40 мянган түхэригэй барилгын материалнуудыг ондоо тэшэнэ худалдаа. Советскэ худалдаа наймаанай гуримыг ингэжэ хазгайруулаха ябадалда дары эсэс табигдаха ёһотой.

Иволгын аймпотребсоюзай Иволгын сельпо үнгэршэ жэлэй дүрбэдэхэ кварталэй эд бараанай эрьсын түсэбэй дүүргэлтэ тухай тоосоо зохёоходоо, гар дээрэ мүнгэ абангүйгөөр 131 мянган түхэригтэ элдэб буд худалданан тухайгаа тоосоон соогоо оруулан байгаа.

Черемуховска болон Хорин леспромхозуудай ОРС-нууд бусад леспромхозуудай ОРС-нуудай финансова талаар даб дээрэ хүндэ байдалда ороод байһание намбаашалан, Минлесэй УРС-ын базада байһан бүхшэ валенка, телогрейкэнүүдэ худалдажа абаад, бусад леспромхозуудай хүдэлмэришэдэе дулаан хубсаһаар хангаха хэрэгшэ таһалдуулын туйлда хүргэнэн байгаа. Хандагатайн, Баруун-Тарбагатайн болон Шулуутайн леспромхозуудай ОРС-нуудай хүтэлбэрилгэшэд хада өөһэдынгөө магазинуудта байһан сөбөр мүнгыг тэрэ дары суглуулаад, тус леспромхозуудта ошожо, сөбөр мүнгөөр эд товарнуудыг худалдажа абаха баатай болон юм. Тимээнэ, тэрэ үдэртэ гүрэнэй банкын кассада орохо ёһотой мүнгэ ехээр хожомдожо ороод, финансова хэрэгтэ наад болон байна.

Бурмонкопсоюзай центрайна база хада 1951 оной туршда өөрингөө базаһаа аяар 1113 мянган түхэригэй эд товар рыночны фондөө худалдаа юм. Тэд Бурмонкопсоюзай правлени хада энэ товар рознично худалдаанда гараа гэжэ мэдүүлэн байгаа. Мүн Бичурын аймпотребсоюзай заготконторо 33 мянган түхэригэй мяха Улан-Удын мяханай комбинатда элгээгээд, Заганай сельпогой рознично эд товарай дүүргэлтэдэ тэрэ мүнгыг оруулан юм. Тэрэшэлэн Зэдын аймпотребсоюзда имерхүү ушар гараа.

Имэ баримтанууд нилээд олоор үзэгдэнэ. Хүдөө нотагуудай ажалшадта худалдаха товарнуудыг ондоо тэшэнэ худалдаха ябадалыне хаа хаанагүй огтолон болуулаха хэрэгтэй. Энэ хадаа потребкооперацин системн хүдэлмэрилгэшэдэй зорилгэ мүн.

Манай республикын худалдаа наймаанай организацинуудай зарим хүтэлбэрилгэшэд эд бараанай эрьсын түсэбэе дүүргэнэн тухайгаа тоосоонуудыг зохёоходоо, энэ мэтын хуули буса юумэ гэжэ олоһон мүнгэ ноухыг нээдэг байгаа. Тимээнэ, финансова органууд, илан-

гаяа гүрэнэй банкын нотагуудтахи органууд хада худалдаа наймаанай организацинуудай ажал-ябуулгын хойноһоо шанга хиналта хэжэ үүргэтэй.

Советскэ худалдаа наймаанай гуримыг хазгайруулаха ябадал мүн бэлдэхэлэй организацинуудта үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймпотребсоюзай раймаг 1951 оной гурбадахи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ тухай тоосоо соогоо үндэжэ тушааха түсэбэе дүүргэхын тулада 38 мянган түхэригэй үндэжэ колхозуудта худалдагдаа гэжэ бэшэһэн байгаа.

Энээнэй ушарын юуб гэхэдэ, Бичурын аймпотребсоюзай бэлдэхэлэй конторо үндэжэ худалдан абаха түсэбэе үдүүлэн дүүргэнэн байгаа. Тимээнэ, Иволгын аймпотребсоюзай бэлдэхэлэй конторо эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагүй дээрэнэ уялгата ёһоор үндэжэ тушааха түсэбэе таһалдуулаха болон юм. Тимээнэ, Бурмонкопсоюзай бэлдэхэлэй управлени хада түсэбөө дүүргэхын түлөө Иволгын аймагай колхозуудта рознично сэнгээр 50 мянган үндэжэ худалдаха зүбшөөл Бичурын аймпотребсоюзай бэлдэхэлэй контородо үгэнэн байгаа.

Энэ баримта юу харуулнаб? Нэгэн талаһаа, советскэ худалдаа наймаанай гуримыг, нүгөө талаһаа бэлдэхэлэй политикыг тон бүдүүлгээр эбдэнэн ябадалыне элирүүлэнэ. Шэнэ жэлдэ имэ алдуу гаргахагүйн тула худалдаа наймаанай болон бэлдэхэлэй организацинуудта шанга тэмсэл хэжэ ёһотой. Тэрэнэ тэй хамта, эд бараанай эрьсын 1952 оной түсэбэе жэлэй туршын үдэрнөө эжилжэ дүүргэжэ ба үүгүйн дүүргэхын түлөө худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрилгэшэд дунда социалистическэ мүрьсөө дэлгэрүүлжэ шухала.

Советскэ хүнүүдэй материална болон культурна эрилтэнэ саг үргэлжэ ургана. Тимээнэ тэдэнэй бүхшэ эрилтэнүүдэ дүүрэнээр хангаһын тулада промышленна эд товарнуудыг хүдөө нотагуудта саг болзор соонь элбэгээр абаашажа худалдаха гэжэ аймпотребсоюзай болон сельпонуудай хүдэлмэрилгэшэдэй эгээл шухал зорилго мүн.

Культурна советскэ худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхын тула түрэнэй гуримыг наринаар сахиха, гурим хазгайруулаха ябадалтай эрид тэмсэхэ хэрэгтэй. Худалдаа наймаанда хуули буса ябадал гарган хүнүүдэ харюусалгада хабаадуулаха ёһотойди, Энэ хада худалдаа наймаа үргэнээр дэлгэрүүлгын ба финансова журам сахилган шухала нүхээл мүн.

З. Беркович, Гүрэнэй банкын Бурят-Монголдох конторын планово-экономическа таһагай начальник.

ХОЗОЙ МАЛШАДАЙ ОРОЛДОСОТО АЖАЛ

Урхуун аймагай Ворошиловай колхозой хониной-товарн хэзэн жэлэй турша соо хүдэлмэрилжэ, хони үсхэнэ түсэбөө жэл бүри амжалтаар дүүргэнэ. Тус фермын хонидан ажалдаа оролдоһон хандажа, амжалта туйлаар нэмэлтэ түлбэри абаһан. Гансахан 1951 оной турша хонидон Нимбу Дашнев, Шура Доржиев, Дуся Доржиева гэгшэд нэмэлтэ түлбэрилдэ 14 хонин Талээр нелондо абаһан 870 абажа нэгшье хоролтогуйгөөр үдэрнэн байна. Тэдэнэй даажа хони ямаад холодоо һайн байдаг. Энэ фермэдэ хонидой хайнаар эмхидхэг хонидойн байранууд соо үдэр байдаг. Мүн хонидойн хонидой-политическэ хүдэлмэри үдэр табигдангүй. Колхозой организацин секретарь нүхэр Доржиев малшад дунда хөөрөлдөөр лекцинуудыг саг үргэлжэ үзэжэ, гэгэтэ уншажа үгэнэ. Колхозой малшад дунда советскэ мүрьсөөн үргэнээр үзэжэ. Хонин-товарна фер-

мын хонидой түнэй-товарна фермын хүдэлмэрилгэшэдтэй мүрьсэнэ. Энэ фермын наалишад Варвара Грешилова, Дуся Доронина гэгшэд хонин-товарна фермын түрүүшүүлхэ гэгэдэнгүй. Наалишад Грешилова өөрингөө даһан 19 үнэһэнэ 19 тугал абажа, 6 паратай болоторын бүрин бүтэнээр түлжүүлээд, тугалшадта тушаалан байна. Наалишан-комсомолка Дуся Доронина фермэ дээрэ түрүүшынгээ жэл хүдэлмэрилжэ байбашэ, һайнаар ажаллана.

Тус колхоздо малажалай хүдэлмэрилгэшэдэй советтеринара курса эмхидхэгдэжэ, тэрэнэлэ олон малшад хабаадуулагдаа. Наалишад, хонидой ба бусад малшад занягинууд дээрэ мал харууналха, эдэлүүлхэ, шэнэ түлнүүдэ бүрин бүртэнээр түлжүүлжэ тухай мугерлинуудыг үзэнэ. Занягинуу недедлээ нэгэ дахин таһалдалгүй үнгэрэгдэнэ. Тус курсыг хүтэлбэрилдэг зооветеринарна хүдэлмэрилгэшэ Вали Княжева ойлгосотой-гоор ба һонирхолтойгоор заалаг байна.

В. Маханцев.

Критикэ ба библиографи

5-ДАХИ КЛАССТА „УНШАХА НОМОЙ“ ЗАРИМ ДУТУУНУУД ТУХАЙ

Бурят-монгол хургууны 5-дахы класста «Уншаха ном» дотор горьтойхон дутагдалнууд бин. Автор болбол зохёолнуудыг ба статьянуудыг хронологиин ёһоор нургуулан табиггүй, харин өөрингөө ланамжаар материалла табиха гэнэн программын ажаллаа түлөө мэдэе байбашэ, энэ асуудта түлөө шиндэлгэдэ гүйсэд анхарала табяагүй байна. Энэ ном дотор материалнуудыг тааруулан табилга болбол тематикараашы зохёогүй, бэлэнхэнэ эжилэн бэрхшээлтэй хүндэ материалда удаалуудан орохо гэнэн педагогическа принциптэй гүйсэд зохилдоногүй.

К. Олзоевой «Уншаха ном» дотор түрүүшэн хуудануудтан Советскэ Союзай гимнээ, Сталин тухай арадай дуунһаа гадна, Л. Толстойн «Рудевской», «Акула», «Прыжок» гэнэн зохёолнууд, мэдэгдэгүй авторнуудай «Арслан ба хүн», «Нүхэн дээр» гэнэн зохёолнууд, саашадаа Олег Кошевой тухай отрывок, «советскэ уранзохёолшод В. Осеева, В. Гусев, С. Маршак, С. Михалков, акын Джамбул гэгшэдэй зохёолнууд толингодонхой. Удаадахи бүлэгтэнэ Горькийн зарим зохёолнууд, һүүлэршын арадай онтохонууд, онгоһон үгэнүүд, хошон үгэнүүд, Крыловой басиннууд, «Пушкинай ажабайдалһаа» ба бусад оруулагдаа, Тютчев, Некрасов, Мамин-Сибиряк гэгшэдэй зохёолнуудар тус ном түгэнэ.

Нингэжэ материалнуудыг хубаруулан табиган дээрлээнэ, тус зохёолнууд соо харуулагданан событинуудыг хүүгэдэй зүбөөр ойлгохо бэрхтэй байна. Эндэ темээрээ адлирхуу зохёолнуудыг удаа-даараалуулан хэблэхэдэ дээрэ байгаа. Жэшээнэ, А. М. Горькийн, Д. Банзаров гэгшэд тухай хөөрэхэдөө, хаант засагай үдэе простой хүнүүдэй эрдэмдэ хурахан тон бэрхтэй байһан юм гэжэ харуулаха ёһотой байгаа. Гадна, энэ ном соо зохёолнуудай текстүүдэ нигэжэ хубаруулан хэблэнэн дээрлээнэ хурагдан хуудалмэридэ ойлгогдохгүй зүйлүүд бин болоно, юуб гэхээ, тэдэнэр хэрэгтэй текстүүдэе номдой ондо ондоо хуудануудһаа бэдрэжэ олохо баатай болоно. Материалуудта программын ёһоор хубарилан табна хаа дээрэ байгаа.

Материал хадаа үхибүүдтэ хэр зэртэ ойлгосотой гэжэ хаража үзэхэ шухала гэнэ педагогическа принцип хазгайруулагдана. 12—13 наһатай хүүгэдтэ ойлгогдохгүй элдэб олон үгэнүүдтэй Л. Н. Толстойн зохёолнуудта орходоо, арадай творчествын зохёолнууд бэлхэнээр ойлгогдодог гэжэ багша бүхэн хэлэхэ байха. Бурят-монгол хургуулинуудай хурагалта Пушкинай зохёолнуудта орходоо, Крыловой басиннуудай аллегорическа удахуудыг ойлгохо нилээд бэрхтэй. Тэд нүхэр Олзоевой ном дотор Крыловой басиннууд Пушки-

най зохёолнуудай урда тээ хэблэгдэнхэй. Ямар нэгэн текстүүдэ үзэхынгээ урда тээ тэрэнэй автор тухай багшанар хөөрөжэ, уранзохёолшын ажабайдалтай хурагалдыг хураангыгаар танилсуулаха эргэтэй гэжэ методико соо хэлэгдэнэ. Харин «Уншаха ном» дотор хурагалд болбол «Заганаһан ба загнаһан тухай онтохонуудыг» үзэһэн хойноо Пушкин тухай мэдэхэ болоно.

Оройной литературын классигуудай — А. С. Пушкинай, А. М. Горькийн ажабайдал тухай статья үдэр хадаа 12—13 наһатай хүүгэдэй һонирхолыг болон психологиине хараадаа абангүйгөөр, мугаар бэрхшээлдэнхэй. Агууежэ поэзий элдэб бага наһан тухайн, лицейдэ тэрэнэй хуража байһан тухайн, өөрингөө үстэндэ орходоо гүнээгэ эрдэмтэйгээрээ илгардаг, экзамен дээрэ шүлгүүдээ нүхэлтөө уншадаг тухайн хураангыгаар, уран хурсаар бэшэжэ харуулахыг орондоо, 5-дахы классай хурагалшадта һонирхолгүй мэдэнүүд үгтэнхэй.

«Горький—революционер ба уран зохёолшо» гэнэн статья бүрише мугаар бэрхшээлдэнхэй. Автор хада Горькийн революционероно ямар ажал-ябуула хэһынь, мүн жанларинуудта арестовалуулгын В. И. Ленинтэй уулаһан сагынь миил тооложорхөөд, А. М. Горькийн хэһэн алдуунууд тухай 5-дахы классай хурагалшадта нигэжэ мэдэсээнэ.

«...В. И. Ленин Горькидо анхаралтайгаар туһалдаг, эд жэлнүүдтэ Горькийн хэһэн алдуунуудыг заһала» байгаа (нур 32). 5-дахы классай хурагалшадта энэн тухай бэрхшээлэй хэрэггүй байгаа. Энэ хадаа 5-дахы классай бэшэ, харин

дээдэ хургуулин студентнэрэй үзэхэ материал гээшэ.

Тус ном соо В. В. Маяковскийн зохёолнуудай нэгэнинише оруулагдаагүй. Нэмэлтэ уншалга болгон программаар хараалагданан «Шэнэ янтвонкуудта абаа» гэжэ зохёолыншэ хэблэгдэгүй. Зүгөөр, Маяковский хүүгэдтэ зориулжа олон шүлгүүдэ бэшэһэн байха юм. Советскэ эпохын эрхим поэды хүүгэдэй һайн мэдэхын тон шухала. Тэрэнэй зохёолнуудыг бүхы ном дотор оруулаха хэрэгтэй байгаа. Маяковскийн зохёолнуудыг хүүгэдэй ойлгохо бэрхтэй гэжэ зарим хүнүүд буруу тоолодог. Хүүгэд хадаа Маяковскийн зохёолнуудта ехэтэ дуралдаа ба ойлгодог юм.

Шэнэ дай үхдэгшэдтэ эсэргүүсэн, эд найрамдалтэ түлөө советскэ арадай, мүн бүхы дэлхэйн ажалшадтай тэмсэлыг харуулан советскэ уранзохёолшодыг нэгшье зохёолнуудыг, отрывокуудыг, шүлгүүдэ энэ ном дотор авторай оруулаагүйн ехэ дутуу болоно.

«Советскэ олонночи ба капиталай орондуудтай ажал» гэжэ программаар хараалагданан темые автор хадаашысб тодорхойлонгүй орхиһонхөө.

Теорин асуудалуудыг автор хүдээр харуулагүй байгаа. Ном дотор арадай амаа зохёол тухай, литературайга тэрэнэй илгаатай байһан тухайн хэлэгдэнхэй. Энэ тон хэрэгтэй байгаа. Программын ёһоор, литературын теорин зарим асуудалуудтай хурагалд танилсаха ёһотой байна.

Онтохонуд тухай табларине хурагалшадтай ойлгохо тон бэрхтэй. «Онтохонуд гээшэ арадай творчествын зохёол юм. Онтохонуд итератаричнык бэйдаг. Онтохонуд соо бодото ажабайдал фантазийтай худалдашадаг. Онтохо-

нууд шүлгөөр ба шүлгөөр бэшэршэ бэрхшээлдэнхэй байдаг» гэжэ автор ойлгогдосотойгөөр бэшэжэ. Онтохон тухай ойлгосотойгоор, толо һонороор бэшэжэ болохо байгаа бшуу.

Текстүүдтэ хабаатай асуудалуудыг, мүн даалгабаринуудай зарим асуудалуудыг 5-дахы классай бэрхтэй байна. Жэшээнэ, П. Гелсеновай «Баатар» гэжэ шүлгэһэй һүүлдэ: «элэ картинануудай хүсэн юун бэ?» (Мунко-Сардыг уула, Байкал нуур тухай хэлэгдэнэ), Кердодын «Героин түрэлгэ» гэнэй расказал «колхозникуудай хүтэлбэрилхыг хүсэн юун бэ!» (139 нур) гэнэн асуудалууд табигданхай. Эд асуудалуудта 5-дахы классай хурагалшадтай зүб харюу үгэнхэ бэрхэ бшуу.

Словарна хүдэлмэридэнэ — оршуула соонь бурят хүүгэдтэ ойлгогдохгүй үгэнүүд бин. Автор хадаа фантастика, лицей, комьюга ба бусал олон үгэнүүдтэ тайлбарилнагүй. Мун «статуя» (94 нур) гэжэ үгэ гилс, мрамор гэжэ бичуугаар тайлбарилгана. Тэрэшэлэн энэ ном соо релактомай чаһаагүй юумэнүүд яһала олон. Жэшээнэ, мүнөө сагай депривацины зарим слаголнуудһаа бин болгожо болохгүй юм гэжэ авторше, редакторше мартажарһан байна. Зарим үгэнүүдэй сохилтонууд буруугаар табигданхай.

Тус номые дахин хэблэн гаргахада, эдэ бүхы дутагдалнуудыг заһала хэрэгтэй. Бурмонкоп болбол хургуулин номууд соо алдуунуудыг гаргахагүйн тулада авторнууд болон редакторнуудта шанга эрилтэ табиг зэртэгтэй.

Ф. ЭПОВА, баһанарай мэргэжэлыг дэлгэрүүлхэ институтай ород хэлнэй кабинетдыг даагша.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Яаралтайгаар зэвсэглэлг США-гэй экономиккы хосоролгоо абарнагуй

США-гэй зонхилхы бүлэг ноуруудай яаралтайгаар эрхилтэг зэвсэглэлгэй экономиккы кризисэй перспективэнэ ороноо абархагуй-нөө гадна, американска экономиккы улам эхээр муудуулна, энэниг гэршлэн шэнэ баримт-нууд үдэр бүри харагдажа быйга.

«...Орононгоо аажмы сэрэгэй экономикын замла оруулха гэсэе юуб? — гэж нүхэр И. В. Сталин ваана. — Энэ хадаа нэгэн талатай, сэрэгэй шэлэлтэе промышленность-да үгэхэ, хүн зоной хэрэглэмжэ-тэй холбоогүй, дайнда хэрэгтэй зүйлнүүдэе үйлдэбэрилгээ бүхы хэмжээгээр үргэлдэхэ, хүн зоной хэрэглэмжэ зүйлнүүдэе үйлдэбэрилгэ ба илангаа рыногт гаргалгые бүхы талаарн багдаха, — тинь хүн зоной хэрэглэлг хороохо ба ороноо экономиккы кризисэй урда табиha гэнэн удхатай байна».

Сэрэгэй бэлдэхэлэй асар ехэ гаргашнуудые бүлгэхын тула, США-гэй зонхилгоот ороной түү-хэдэ үзэгдэе дуудлаагүй ехэ хэм-жээтэй налогуудые бии болгоо. Американска «Ньюс-Уик» журна-лай мэдээнүүдэй ёноор, США-гэй арад зон мүнөө федерална ханда 63,7 миллиард доллар, нютагай ханда (штадуудай ба гороудуудай финансоа оруунууда) 19 мил-лиард доллар налогуудые түлэнэ.

Налогуудые туйлдан хүрэтэр ехэ болгон, США-гэй зонхилхы ноурууд хүн зоной худалдан абаха шадабарине хорооно. США-гэй фе-дерална резервы управлениин мэдээнүүдэй ёноор, США-да хэрэглэ-лэй эл товарнуудые үйлдэбэрилгэ 1951 оной мартаа сентябрь хүр-тэр 37 процентээр хороогодо. «Эд товарнуудые хэрэглэлг, — гэж няхач «Джорнал оф коммерс» га-зетэ бэшэн байгаа, — эгээн бага хэмжээндэ хүрбэ, үйлдэбэрилгэ хороогодо, худалмэригүйдэлг ур-гаа».

США-гэй тоо бүридхэлэй би-рогой мэдээнүүдэй ёноор, худалмэ-ридг хүнүүдэй тоо 1951 оной де-кабрийн эхннээ 1952 оной ян-варийн эхнн хүрэтэр 1288 мянган хүнөөр үсөөрөө. Тус орон дотор «хашалан зоболоной шэнэ рай-онууд» бии болоо, тэндэхн худалмэ-ригүйдэлг тоонь худалмэришэдэй ба албаагашадай нинтэ тоогой 12 ба дэсшэше процент болоно.

Худалмэригүйдэлг хүжэрэн ядалые ашаглан, США-гэй про-мышленингууд ба фабрикантууд хадаа худалмэришэдэй салин хүлэ-лэ дахинаа багдажа эхилбэ. Текстильнэ фабрикантууд 1951 ондо угаа ехэ олзо абайн байгаа, гэд-шье текстильнэ 56 томо компани-нууд худалмэришэдэй салин хүл-эне 25 процентээр багдаха, тин-хэ зуураа ажалайн бүтэсые 50 процентээр ехэдхэ ханаатай бай-хан тухайдаа мэдүүлбэ гэжэ Феде-рейтэд прес агентство һая мэдэ-сэ. Энэ оной февралын 4-нөө хэ-сэе текстильнэ 29 томо фабрика-нуудта салин хүлэн багдахагдаа.

США-дахн ажалай асуудалну-удые шэнжэлдэг прогрессивнэ на-учно-шэнжэлтэйн ассоциаци амери-канска экономикын мүнөөнэй. Бай-далые үндэе болгон, һая ниггэе заанан байна: «Американска капи-тализмын онсо гол зүйлнүүдэй нэг-эн болохо экономиккы кризисэй перспективэнэ... США-гэй политика шиндхэдг банкнриуды ба дипло-матуудые хүйтэн хүнлээ урдулан халганыхы дахин баадхана... США-да яаралтайгаар зэвсэглэлгэ кризисэй шэнжэнүүдэе зайсуула-гуй».

Яаралтайгаар зэвсэглэлгэ Хол-боото Штадуудые экономиккы кризисэе абарха гэнэн США-гэй зонхилхы бүлэг ноурууд-дай найдалга ба горьдолгонь нимээр буруу хүржэ байна.

Нэгэ ханаашалгын бурууталга

Американска империалистнууд баруун-европейскэ зарсанарайнгаа суверенитетэе эсэслэн усалдаха, тэдэниг США-гэй экономиккы ба политиккы бүрин хиналта дорой байха космополитиккы сис-темадэ оруулан нэгэдхэхэ түсбэ хэ-дэн жэлдэ идхана. Хараалагдажа байгаа «нэгэдхэмэл Европын» эконо-миккы базистай болгохо нэдэлгэ-гэрган, (Холбоото Штадуудуудар байгуулагдахан) европейскэ эконо-миккы хани харилсаанай органи-заци хадаа «Маршаллай түсбэт» хабаадагша ороноудые американс-ка монополистнуудай мэдэлдэ оруулхы оролоно

Нүүлэй үелдэ баруун-европейскэ хэдэ хэдэн ороноуд маршаллизо-ванно бусад ороноуднаа товарнууды-е асарха ябадал хизаарлажа эхилэн байна. Иимэ шэнжээтэй хэмжээ-ябуулганууд Баруун Гер-манида ба Англидэ эгээн түрүүн бэдүүлгэдэ. Импорт хэлэг товар-нуудайнгаа 75 процентые, тэрэ тоо-до ороноо, талханай зүйлнүүд, ун-дамай зүйлнүүд, загалай, буд, авто-мобилнууд, тракторнууд гэжэ мэтын зүйлнүүдэе Франци руу сүлөөтэй-гөөр асаралга хорифон французска правительство февралын эхээр тэдэ ороноудай жэшээ дагахан бай-на. Хойшолоо эдэ товарнуудые Франци асаралга тусхай зүбшөө-рэл абаха хэрэгтэй болоо.

Энэ шиндхэбэрин шалтагаанин тайлбарилан французска прави-тельствын толгойлогшо Эдгар Фор үдэр бүри хороогодо байгаа алта-най ба гададын мүнүнэй запа-суудые аршалан хамгаалхын тула энэ хэмжээтэй абгайан хэбэртэй-гээр парламентда мэдэсэбэ. Гражд-анска промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдые асарха ябадална, эдэе хоол асарха ябадална асар-хы, тинн энэней үндэһөөр алмаг-даһан алтаар Америкэлээ буу эбэ-сэт худалдажа абахыне өөрынгөө зарса ороноудые США-гэй прави-тельствын баалаһан тухай Фор дуугай үнгэрбэ. Эдэ бүгэдэнэ эконо-миккодо эхээр нүүлэлнэ, орон соо-хи ажалша олонитын материална Байдалые эхээр муудуулна.

Англи, Баруун Германи ба Франци руу товарнуудые абаашал-хын хороогодон тушаа баруун-европейскэ ороноуд эхээр сосорло-но. Французска правительствоын шиндхэбэрин Италине ба Бельгиине илангаа эхээр сосордуулаа, уша-рын, тэдэней экспортын ехэнхи ху-бинь мүнөө хүртээр Францида оло-дог байһан юм. «Францин худал-даа наймаа хизаарлажа, уша-рын, тэдэней экспортын ехэнхи ху-бинь мүнөө хүртээр Францида оло-дог байһан юм. «Францин худал-даа наймаа хизаарлажа, уша-рын, тэдэней экспортын ехэнхи ху-бинь мүнөө хүртээр Францида оло-дог байһан юм. «Францин худал-даа наймаа хизаарлажа, уша-рын, тэдэней экспортын ехэнхи ху-бинь мүнөө хүртээр Францида оло-дог байһан юм».

«Европейскэ нэгэдлэ тухай» нимэ удаан хэлсэгдэнэй нүүлээр, фран-цузска правительствоын абайн хэм-жээнүүд Италида экономиккы ехэ хохилоһоо гадна, аюултай «поли-тиккы гээлмэрдэлгэ» ушаруулха болоно гэжэ италиянска «Темпо» газетэ бэшэнэ.

Уолл-стридэй монополистуудай зонхилгонь, яаралтайгаар зэвсэ-глэлгын ба милитаризацилын поли-тика Баруун Европын ороноудай экономиккы холбоонуудые тал-хы, маршаллизовано ороноудай ажахыда улам ехэ хохилд уша-

руулха ябадалда хүргэнэ гэжэ Ев-ропын улам ашадай олон түлөө-тэгшэд улам элээр хаража байна.

США-гэй европейскэ зарсанарые Эйзенхауэр дахинаа хашажа байна

Американска агрессивнэ хорто аашануудые бэлүүлгэдэ шухала болохо дайнай хүнны мүнөө Ба-руун Европодо эхээр гулдхажа байгаа американска генерал Эйзен-хауэр хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай тала баригшадай хү-дэлөөнэй ургалта тушаа хороо бу-салан, сукхалдана. Форнуудай, де гасперинүүдэй, дрейсүүдэй прави-тельствонууд хадаа эб найрамдал-гээш арадуудай эрмэлзэлгые тооло абаха баатай болоо, энэней дай үд-хэгшэ американска этгээдүүдэй түсбүүдые эбдэнэ.

Хойто-атлантическа агрессивнэ союзда хабаадалсагша США-гэй бага ханинарай ханалые тооло аба-ха шухала байһан ушарһаа, галзууран уурлаһан Эйзенхауэр энэ союзые ударидаха сис-темы үндэһөөрнэ шэнхэдэн эмхидхэ-хээр шиндэбэ гэжэ гададын хэб-лэл мэдэсэнэ. Хойто-атлантическа союздай бүхы 12 хабаадалсадай тү-лөөлгөшдөө бүридлэһэн олон ко-митетүүд үгы болгогдохоор хараа-лагдана. Шведскэ «Ню Даг» газет-ын мэдэсэлэнэй ёноор, Эйзен-хауэр тэдэниг «шаашадай ко-митетүүд» гэжэ тоолодог байна. Тэдэней орондо Хойто-атлантическа блогой гурбан гол ударидагшадай (США-гэй, Англин ба Францин) түлөөлгөшдөө, мүн бусад бага ханинарай хоёр түлөөлгөшдөө бү-ридүүлэн политиккы комитет бай-гуулхаар хараалагдана. Эйзенхауэр түрүүдэй дүрбэн генералууднаа бүридхэн «сэрэгтэй совет» гол үүргэ дүүргэхэ болоно. Тинн, амери-канска дайшад Хойто-атланти-ческа союзые хүтэлбэрилгэдэ өөрынгөө диктатура бэжиүүлхые хараална.

«Баруун Европа дудыдахагүй экономиккойгоор, олон ороноуд боло-хо хубаадалхан хэбэрээ байгаа наа, хүсэтэй ба тогтууритай байжа шадахагүй юм» гэжэ Эйзенхауэр январийн 22-то прес-конференци дээрэ мэдүүлэ хэн. «Баруун Евро-пын гүрэнүүдэй хоорондохи эконо-миккы союзна ондоо ямар-нэгэн зохимжотой арга хараангүйб. Поли-тиккы хани харилсаатай байгаа-гүй наа, экономиккы союздай ам-жалттай байжа болохые хараан-гүйб» гэжэ Эйзенхауэр хэлбэ.

Эйзенхауэрэй дуралдал Вашинг-тондо дары баталагдаа. Гүрэнэй секретарь Ачесон январийн 23-да прес-конференци дээрэ энэн тух-ай мэдүүлэн байна. Иимэ феде-рацин «аша туһа» тухай эхээр шашаһан американска газет-тэнүүд баруун европейскэ «федера-ци» байгуулха ханаашалгые дэмжэ-нэ байна, энэней хэрэг дээрэ дол-ларой эрхэгүй колонинуудай бүлэг болохо юм.

Гэбшье, энэ идея Баруун Евро-подо баяртайгаар угтадаагүй. Англиска ба бусад арадуудай эрил буруушаһан ябадалые хараа-да абажа, лондонскэ «Ньюс кро-никс» газетэ «Франци, Бельги ба бусад ороноуд энэ асуудалаар эсэ-сэй шиндхэбэри абахы шиндэнгүй-гөөр, бээе бариха байна» гэжэ мэдүүлбэ.

Баруун Европын ороноудые дол-ларой колонинууд болголгые буруу-шаһан арадай протест эдэ оро-нуудта үдэр бүри ургажа байна. Энэ протест американска импери-алистнуудай шунахай бузар ааша-нуудые эбдэхэ юм.

В. Морев.

Венгриин ба Советскэ Союзай хоорондо баталагдаһан хани барисаан, хани харилсаан ба харилсан туһалсалга тухай догворой дүрбэн жэлэй ой

БУДАПЕШТ, февралын 18. (ТАСС). Мүнөөдөр венгерскэ арад Венгриин ба Советскэ Союзай хоорондо хани барисаан, хани харил-саан ба харилсан туһалсалга тухай догворой баталагдаһаар 4 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

Гайхамшагта ойдо ба венгеро-со-ветскэ хани барисаанай мүнөөдэр эхилэн харада газетнүүд түрүү-статьянуудые зориулаа. Венгеро-советскэ хани барисаан 1946 оной февралын 18-да бэшэ, бүри урда эхилэн юм гэжэ «Сабат Неп» газетэ бэшэнэ. Агууехэ Октябрска социалистикэ революциин болоһон саһаа хойшо венгерскэ арадай эр-хим түлөөлгөшэд советскэ оронны өөрынгөө зай олон гэжэ тоолодог байһаа. Договорые баталһан ябадал манай арадуудай хани барисаанда угаа ехэ удхашанартай хэрэг мүн. Манай арад Советскэ Союзда, нү-хэр Сталинда уялгатай байһандай

аллаар, ондоо арадта хэзээдшье нимэ ехэ уялгатай байгаагүй гэжэ «Невсава» газетэ тэмдэглэнэ. Манай эрхэ сүлөөтэй урган гарайн хурьһан хадаа олон арбаад мянган советскэ героинуудай үнэ эхэтэ шу-наар будагдаһан байна. Советскэ солдадууд манда эрхэ сүлөө, хилээ-мэ ба ажабайдал асаргаа. Сүлөөлгө-длэн түрүүшын саһаа хойшо бид-нэнэр нүхэр Сталиной ба советскэ арадай саг үргэлжын туһаламжа абанабди.

Венгерско-советскэ хани барисаан хадаа ондоо арадуудта ингал-дан дурлаха ябадалда ботото интерна-ционализамда ба халууч патриотиз-ма манинэ хурган гэжэ газетэ түгэ-схэлдэ бэшэнэ. Венгеро-советскэ хани барисаан хадаа бүхы арадуудай эрхэ сүлөөтэй түлөө советскэ хүнүү-дэй тэмсэдг шэнгээр эб найрамдал-тай түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэ-эй ябадалда манинэ хурган.

КОРЕЯ ДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИНЫ ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИНЫ МЭДЭЭСЭЛ ПХЕНЬЯН, февралын 18. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демокра-тикеска Республикын Арадай ар-миины Главна командованин феврал-ийн 18-да нигжэ мэдэсэбэ: Фронтнууд дээрэ ехэ хубилалта

болоогүй, Зарим участогууд дээрэ буудалдаан үргэлжэлөө. Манай сэргүүдэй зенитнэ артиле-рийн мүнөөдэр дайсанай 5 самолёт унагааба, эдэнэ Вонсан, Нампхо ба Сукхонхоний районуудта довто-лсолһон байна.

Корейдэ даб дээрэхн эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд

ПЕКИН, февралын 17. (ТАСС). Февралын 16-да Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын эльгэ-нэн мэдэсэл соо нигжэ хэлэгдэнэ: Корейдэ даб дээрэхн эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйлэй 5-дахн пунктые зүбөөр шиндхэлгэ түргөөр туйлаха зорил-гоор корейскэ Арадай армийн ба Хитадай арадай найндуратанай деле-гаци энэ пункт тушаа юрэнхы дур-агдайлай дахин харгалдан проек-тые хоёр делегациин мүнөөдэрэй заседани дээрэ табиһан байна.

Манай нейтральна гүрэнүүдэй кандидатурануудые нэгэн доро зүбшөөхэ ёһотой гэжэ манай тала тусхай дур-агдаба. Гэбшье, өөрынгөө түлөө-лгэхыне нейтральна ороноудай ко-миссида эльгэхэ гуйлтатайгаар Советскэ Союзда манай талын хан-даа ябадалые ямаршы шалтагаан-гүйгөөр буруушааба.

«Нэгэ талын дуралдаһан нейтраль-на ороноудай ямар нэгэн кандидату-рын нүгөө тала буруушааха ямар-шы үндэлэгүй гэжэ корейскэ ба хитадай штабной офицер заанан ба энэ асуудалые найтар бөлжө үзөөд харюу үгэхыне гуйһан байна. Манай тала зүблэхэ зүйлэй 3-дахн пункт шиндхэхын тула бүрин ба сэсэн дуралдал оруулаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тинн 3-дахн пункт ту-шаа хэлсэе түргөөр туйлаха яба-дал американска талын хараа бо-лоһоо бүрин дуралдаха байна. Зүблэхэ зүйлэй 4-дахн пункт зүбш-хэн хэлсэжэ байгаа штабной офи-цернүүдэй заседани дээрэ, амери-канска тала февралын 14-дэ манай талын табиһан дуралдалай проект зүбшэн хэлсэхэ үелдэ гараһан асуу-далнуудуудар зүб хараа болотлой байхые арасжа, ойлгогдохогүй ба баатарланги найруулга хэрэглэнэ байна. Тэрэ хадаа үндэлэгүй бай-наниннь үнэ элирүүлэгдэнэ «най-ндурнай репатриацилгэ» гэдэгтэй принцин баримталан, элдэб мэхэ гаргаба. Зүблэхэ зүйлэй 4-дахн пунктда хамаатай, үшөө шиндхэлгэ-хэ ёһотой бүхы асуудалнуудые шиндхэхы нүгөө талын оролдоо-гуйл хана, худалмэри ямаршы дүн үгэхэгүй ба удаан үргэлжлэн ар-салдан болохо байна гэжэ корейскэ болон хитадай талын штабной офицер нүгөө талада мэдүүлбэ.

Дайхн харалдан проект соо нигжэ хэлэгдэнэ: «Корейскэ асуу-далые эбэй ёһоор шиндхэлгэ ханга-ха зорилгоор, хоёр талын сэрэгтэй командованин түлөөлгөшэд болһон гададын бүхы сэргүүдэе Корейнэ гаргаха, корейскэ асуудал эбэй ёһоор шиндхэхэ тухай ба бусад асуудалнуудые хэлсэхэ хэмжэ шинд-хэхын тула тус тус томилогдон түлөөлгөшэдэй составтайгаар бүри үндэр хэмжээндэ политиккы кон-ференци зарлажа, тэрэниг даб дээрэхн эблэрэлгэ хэхэ тухай хэл-сэхэ баталагдаһанай ба хүсэндэ ороһоной нүүлээр 3 харын турша дотор хэхэ гэжэ хоёр талын хамта-та правительствонуудта найшаан дуралдаһана».

Зүблэхэ зүйлэй 3-дахн пунктые зүбшэн хэлсэжэ байгаа штабной офицернүүдэй заседани дээрэ, ма-най тала хадаа нейтральна гүрэнүү-дэй инхалтын комисси байгуулхын тула уригдаха нейтральна 3 оро-нууд болгон Советскэ Союзые, Польшые ба Чехословакине дурал-даба. Нүгөө тала Швейцариие, Швецие ба Норвегиине дуралда-ха. Тала бүхэн нүгөө талын дуралда-хые формотойгоор зэвсэглэхые хү-сээнгүй» гэжэ мэдүүлбэ. Биһу ха-даа социалистнуудай урбагша хара-аа болохые элирүүлэн байна. «Арад хадаа, — гэжэ Биһу хэлэе, — Баруун Германинэ зэвсэглэлгын тү-лөө голосовалһан хүнүүдхэ харюу эрихэ байна. Баруун Германинэ зэвсэглэхын түлөө голосовани ха-даа дайнай ба урбалгын ябуулга заабол болохо юм.

Францины национальна суглаанда

ПАРИЖ, февралын 17. (ТАСС). Национальна суглаанда үгэ хэлэггэ үгөөгүүр болотор үргэлжэлөө. «Европейскэ арми» гэдгые байгуулха тухай асуудалаар правительствейнэ олонхийдой бүлэгүүдэй оруулан резолюциин анханай проект оло-хон депутатуудай зүгһөө ехэ эсэргүүсэлгэтэй дайралдан ушар-һаа, үсэгэлдэр шэнэ проект оруу-лагдаһан байгаа. Тэрэ хадаа өөрынгөө дэмы тактике баримталжа, мүн правительствые дэмжэжэ үргэ-жэлгэхэ арга боломжо социалист-нуудта үгэхын тула хэдэн олон ба-ларданги найруулаһануудтай бай-на. Анханайхидай алдлар, резолю-циин шэнэ проект Баруун Германи-да реваншистикэ арми байгуулха ябадалые зүбшөөнэ, тинхэдэ энэ-нэни элдэб ашгалтаар даллална. Правительствоо түрүүшын эл-жээндэ шэнэ проект зүбшэн хэлсэхэ эрилтэ табя. Правительствоын энэ эрилтэ түлөө 327 голос, буруушаа-жа 276 голос үгтэбэ. Правительствейнэ олонхийдой депутатуудтай хамтадаа социалистнууд проектын түлөө голосовалба, тинн тэдэнэр өөһдэньгөө багые хуудан хаяба, американска империалистнуудай Францида баадхана дайнай ба яаралтайгаар зэвсэглэлгын полити-кые үндэлөө найшаанаа харуулаа.

Резолюциин шэнэ проект тушаа коммунистическэ бүлэгэй хараа бо-лохые табирилан үгэ хэлэнэ депу-тат-коммунист Франсуа Биһу «французска арад Германинэ ямар-шы формотойгоор зэвсэглэхые хү-сээнгүй» гэжэ мэдүүлбэ. Биһу ха-даа социалистнуудай урбагша хара-аа болохые элирүүлэн байна. «Арад хадаа, — гэжэ Биһу хэлэе, — Баруун Германинэ зэвсэглэлгын тү-лөө голосовалһан хүнүүдхэ харюу эрихэ байна. Баруун Германинэ зэвсэглэхын түлөө голосовани ха-даа дайнай ба урбалгын ябуулга заабол болохо юм.

Булэг депутатууд нэмэл ёһоор голосовани хэхые эрибэ. Нүүлэй үдэрнүүдтэ үгэ хэлэнэ олонхи де-путатууд «европейскэ арми» гэдгэ-ые байгуулха проектые шүүмжэл-нэн ушарһаа, правительство хадаа процедураһаа зайсахые оролдобо. Резолюцие абалгатай дашарамдуу-лан, премьер-министр Фор этгэмжэ тухай асуудал табиһан байна, тинн парламентска процедурын ёһоор, голосовани нэмэл бэшэ, хэрин нүгөөсө байха ёһотой юм. Правитель-ствын айһаниннь юугээр тайлбарил-данбаб гэхэдэ, хашалта хэгдэнэ болобошье, баруунай олохон депу-татуудые үсэгэлдэр үдэрэй турша дотор Национальна суглаанай бай-шанда ажалшадай олон делегаци-нуудай эрээд, баруун германска ар-ми байгуулха политика зогсоохые эрихэ байхада, яаралтайгаар зэв-сэглэлгын хойшолонгууд тушаа зэ-бүүрхэлэй ургажа байхада, Баруун Германинэ зэвсэглэхэ ябадал най-шаанан резолюциин түлөө элээр голосовалжа шадахагүй байгаа.

Булэг депутатууд нэмэл ёһоор голосовани хэхые эрибэ. Нүүлэй үдэрнүүдтэ үгэ хэлэнэ олонхи де-путатууд «европейскэ арми» гэдгэ-ые байгуулха проектые шүүмжэл-нэн ушарһаа, правительство хадаа процедураһаа зайсахые оролдобо. Резолюцие абалгатай дашарамдуу-лан, премьер-министр Фор этгэмжэ тухай асуудал табиһан байна, тинн парламентска процедурын ёһоор, голосовани нэмэл бэшэ, хэрин нүгөөсө байха ёһотой юм. Правитель-ствын айһаниннь юугээр тайлбарил-данбаб гэхэдэ, хашалта хэгдэнэ болобошье, баруунай олохон депу-татуудые үсэгэлдэр үдэрэй турша дотор Национальна суглаанай бай-шанда ажалшадай олон делегаци-нуудай эрээд, баруун германска ар-ми байгуулха политика зогсоохые эрихэ байхада, яаралтайгаар зэв-сэглэлгын хойшолонгууд тушаа зэ-бүүрхэлэй ургажа байхада, Баруун Германинэ зэвсэглэхэ ябадал най-шаанан резолюциин түлөө элээр голосовалжа шадахагүй байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ гор-руу хуури эзэлэлгын үбэлэй нэ-сто хабаадалга (зүүн тараа) И. Носков ба Гешалый Калинин байна.

СПОРТ

Советскэ Армийн ойн хүндэ болоһон мотокресс

Февралын 17-до Советскэ Ар-мийн 34-дхи жэлэй ойдо зорилго республикын түрүү хуури зорилго мотокресс үнгэргэгдэбэ. Крессо «Медик», «Спартак» спортнана обществы ДОСААФ-эй республиканые мото-спортсмен баадалсаа. 50 километртэ бэ-лжэ, үбэлэй бэрхшээлтэй ур-хажы гаргах хэрэгтэй Дүрбэн группа болоһон т-дай мурьсөөнүүдтэ нүхэд («Медик») Урланов (авт-клуб) гэгшэд, команда м-нүүдтэ «Медик» обществы ДОСААФ-эй могойникистнууды хууринуудые эзэлэн бай-на. Тус бүрини ба команда хууринуудые эзэлгээтэе ф-турын горкойой грамотаын шангууд барюулагдаба.

БМАССР-эй кубок абахын тухай

Байгша февралын 17-до «стадиной мүнүнэ талын ород хоккейгээр БМАССР-эй кубок абахын тухай «Динамо» обществын ба во-Озерскын (Ярууна) коман-дай хоорондо болобо. Талмайн эзэд түрүүшын ханаа эхилэн ехэ үсхэлэгтэйгэ-дажа, эршээе зааханшые тү-гүй 18 бумбэгэ айлашадайга-та руу оруулжа, иналта ту-лаа. Мүн тэрэ үдэр БМАССР-эй жэлэй ойн нэрэмжэтэе стади-он БМАССР-эй кубок абахы-рысөөн болоо. Тэрэндэ «Локомотивай» команда т-городой командатай уулза-ба. Нааданай түрүүшын хан-гай комотивайхид горологойж-ротта руу 12 бумбэгэ удаа оруулаа. Өмөһэднгөөе ворог-тансахан бумбэгэ алданба. Нааданай хоёрдохн хангай ва тэмсэл болобошье, та-вагоном заводийхид үшөө 9 бумбэгэ сохижо, уулзалгаа 21:1 гоор дүүргэнэ байна.

Тинмэ дээрэнэе «Динамо» клубы ПБЗ-гэй «Локомотивай» клубууд финнал дээрэ уулзаха

Тинмэ дээрэнэе «Динамо» клубы ПБЗ-гэй «Локомотивай» клубууд финнал дээрэ уулзаха-хы Е. Нинэ

Тобшо һонинууд

◆ Пайшцигуудай суглаан-ын аймцентртэ эд хэрэгтэй союздай суглаан болохо, 20 пайшцигууд хабадалсаба. Эг-гүйсэдкомой худалдаа хан-таһагые даагша нүхэр дунд элнхэл хэбэ. Элидхэл тухай пайшцигууд үгэ хэлээ. Сугла-бол потребкооперациин хүн-найжаруулха асуудалаар гаргаба.

Хураангадай вечер

◆ Хураангадай вечер, талын дунда хургууланда (П-рагшадай үүсхэлээр суббө-дэ 6—9 классуудай хураан-гачер үнгэргэгдэбэ болго-дээрэ хураангад уласхоорон-дал тухай, мүн наачно-нэ-тематуудээр хөөрөөлдөө хэ-церт табигад байна.

Харюусалгата редакторай Ц. Б. БИ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ли-денто опера ба балетай театры көвөжин «Евгений Онегин» оперы (эхининнь 20 часта). «ПРОГРЕСС» кинотеатра — «Извочин» (12, 14 часуудта), «Пыль хубун» гэжэ Хитадай үр-шэнь фильм (16, 18, 20, 22 часуудта), «ЭРДЭМ» кинотеатра — «Бум» (хүдэрй 10 ба 13 часуудта), «На» (15, 17 часуудта), «Метод» (19, 21 часуудта).

Американо-советскэ хани барисаанай национальна советдэй конференци

НЬЮ-ЙОРК, февралын 17. (ТАСС). Американо-советскэ хани барисаанай национальна советдэй конференци февралын 16-да Нью-Йоркдо болобо. Тус конференциин зорилгонь советскэ арадай ба бүхы дэлхэйн арадуудтай хани барисаа ба эб най-рамдал байгуулха гэнэн американс-ка арадай үнэн эрмэлзэлгэдэ хар-юусаха уласхоорондын харилса-нуудай гол асуудалуудуудаар Холбо-ото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондо эрхимээр харилсан ойлгол-солго туйлаха аргануудые хараалга ябадал болоно гэжэ американска прогрессивнэ ажал-ябуулагша до-ктор Алфус Хантон конференци нээ-хэ зуураа хэлэбэ.

Советскэ Союзтай ба бүхы оро-нуудай арадуудтай хани барисаатай ба эбтэй байхые хүсэдг американска арад атомна энергидэ уласхоорон-дын зүб хиналта тогтоохо талаар н